Ազգ

Azg
armenian daily

10 ՅՈՒԼԻՍ 2001 ԵՐԵՔՇԱԲԹԻ 127 (2331)

Ադրբեջանցի դիվանագետը՝ անցանկալի անձ Իրանում

ԵՐԵՎԱՆ, 9 ՅՈՒԼԻՍ, ԱՐՄԵՆՊՐԵՍ: Իրանում Ադրբեջանի դեսպանության աշխատակիցը, որը համարվում էր Թեհրանում բացվելիք ադրբեջանական հյուպատոսության ղեկավարի թեկնածու, հայտարարվել է persona non grata եւ դուրս է հրավիրվել Իրանից: Ինչպես գրում է ադրբեջանական «Զերկալո» թերթը՝ հիմնվելով Իրանում լույս տեսնող «Ֆաջրե Ադրբեջան» թերթի տարածած տեղեկատվության վրա, Էյնուլ Մադաթլին, որը խորհրդական էր Իրանում Ադրբեջանի դեսպանատանը, իրանական հեղափոխությանն ու նրա ականավոր գործիչներին վիրավորելու համար է հայտարարվել անցանկալի անձ Իրանի համար եւ պետք է լքի երկիրը: Ադրբեջանի արտգործնախարարությունը այդ կապակցությամբ հայտարարել է, որ իրանական թերթի տարածած տեղեկատվությունը չի համապատասխանում իրականությանը: Որպես Մադաթլիի պաշտոնանկության պատճառ արտգործնախարարությունում համարում են նրա լիազորությունների ավարտը, որից հետո պաշտոնատար անձը սովորաբար վերադառնում է հայրենիք: Բացի դրանից, արտգործնախարարությունը հայտնել է, որ Իրանում Ադրբեջանի դեսպան Աբբասալի Հասանովը շուտով այդ լուրի հերքմամբ հանդես է գալու իրանական լրատվամիջոցներում:

ԽՄԲԱԳՐԱԿԱՆ ՆՇՈՒՄՆԵՐ

Քաղաքական խաղեր հոգեւոր ոլորտում

Երջանկահիշատակ Գարեգին Ա կաթողիկոսի վախճանվելուց անմիջապես հետո, երբ ընդամենը մեկ տարի էր բազմել Պոլսո հայոց պատրիարքական աթոռին, Մեսրոպ պատրիարք Մութաֆյանը սկսեց արտակարգ եւ արտառոց նկրտումներ դրսեւորել Մայր աթոռ Սբ. Էջմիածնի նկատմամբ: Եվ եթե նրա կասկածելի ոգեւորությունն ու հրձիգ որոշ հայտարարությունները այնքան էլ անբացատրելի չէին թվում մինչեւ Ամենայն հայոց նոր կաթողիկոսի ընտրությունը, ապա թվում էր, որ Գարեգին Բ հայրապետի ընտրությունից, ձեռնադրումից եւ օծումից հետո Մեսրոպ Սրբազանը պիտի հանդարտվեր եւ վերադառնալով իր պաշտոնական աթոռը՝ ըստ սովորականի պիտի լծվեր Պոլսո պատրիարքությունն ու ազգային-եկեղեցական կյանքն առավել արդյունավետ կազմակերպելու գործին, միաժամանակ նպաստելով Հայ եկեղեցու դիմագրաված բազմաթիվ մարտահրավերների դիմաց Մայր աթոռ Սբ. Էջմիածինը զորացնելու աշխատանքին: Այդպես են վարժեցրել մեզ Կոստանդնուպոլսի նախորդ պատրիարքները: Հատկապես 1923 թ.-ից՝ Լոզանի տխրահռչակ դաշնագրից հետո, որտեղ Թուրքիայում հայոց մնացորդացը ճանաչվում էր որպես կրոնական (ոչ ազգային) փոքրամասնություն, Պոլսո հայոց պատրիարքներն իրենց զուսպ, շրջահայաց եւ ավանդապահ կեցվածքով նպաստել են Հայ եկեղեցու ներսում կարգուկանոնի պահպանմանը եւ դրանով իսկ արժանացել հայության հարգանքին ու տեղի հայերի ջերմեռանդ ակնածանքին: Նույնիսկ Սբ. Էջմիածնի ամենադժվար տարիներին, Պոլսո հայոց նախորդ պատրիարքներն անառարկելիորեն ընդունելով Մայր աթոռի հոգեւոր գերակայությունը, ամրորեն փակել են դուռը քաղաքական, կուսակցական եւ այլ կարգի շահարկումների առաջ, որի արդյունքում այսօր Պոլսո հայությունը գերազանցապես եկեղեցասեր է եւ էջմիածնասեր:

Այնինչ Մեսրոպ Բ պատրիարքը բոլոր առիթներով եւ անառիթ, ազատախոհության եւ ժողովրդավարության քողի տակ փորձում է հակականոնական եւ ոչ ավանդական ելույթներ ունենալ ու գործունեություն ծավալել: Մի կողմից քաղաքական պատճառաբանություններ հրապարակ գցելով նա խուսափում է մասնակցել Մայր աթոռի Հոգեւոր գերագույն խորհրդի, որի համաստեղծողն է, եւ Կանոնադրական հանձնաժողովի, որի անդամն է, նիստերին, իսկ մյուս կողմից մեծ պատվիրակությամբ մեկնում է Անթիլիաս, մասնակցում մյուռոնօրհնության արարողությանը եւ այդ մյուռոնով օծում իրեն ենթակա եկեղեցիներից մեկը, հավասարազորության նշան դնելով Մայր աթոռ Ս. Էջմիածնի եւ Տանն Կիլիկիո աթոռի միջեւ, Ամենայն հայոց հայրապետի եւ Մեծի տանն Կիլիկիո կաթողիկոսի միջեւ, միաժամանակ ձեռքի տակից թե հրապարակավ քաջալերելով Մոսկվայի կարգազուրկ նախկին հոգեւոր առաջնորդի ըմբոստական շարժումները:

Մեսրոպ Սրբազանի նմանօրինակ շարժումները վտանգավոր չէին համարի այնքան, եթե դրանք, որոնք ի վերջո ձգտում են Մայր աթոռի մեկուսացմանը եւ «Սփյուռքը մեզ, Հայաստանը՝ ձեզ» կարգախոսի կենսագործմանը, չհամընկնեին սփյուռքը Հայաստանին եւ Հայաստանը՝ սփյուռքին հակադրելու Անկարայի քաղաքականությանը...

Հիմնվելով Պոլսում եւ այլուր լույս տեսնող մամուլի տարբեր նյութերի վրա, մեր թուրքագետ աշխատակիցը «Ազգի» ներկա համարի 4-րդ էջում վերլուծում է ստեղծված այդ վտանգավոր կացությունը, որի նորագույն հաստատումը տվել է ինքը՝ Մեսրոպ պատրիարքը, օրերս Փարիզի «Յառաջ» օրաթերթում լույս տեսած իր ընդարձակ հարցազրույցում, որի կապակցությամբ մեր անելիքները կհրապարակենք առաջիկայում:

ՍՏԵՓԱՆԱԿԵՐՏ

«Եթե Ադրբեջանը համարում է, որ ԼՂՀ-ում «անբեկանելի» ջոկատներ կան, ապա թող ապացուցի»

ԼՂՀ արտգործնախարարի պարզաբանումները «Ազգին»

ԹԱԹՈՒԼ ՀԱԿՈԲՅԱՆ
Ստեփանակերտ

Այսօր երեկոյան ժ. 5-ին Ստեփանակերտ են ժամանում ԵԱՀԿ Մինսկի խմբի համանախագահները՝ ռուս, ամերիկացի, ֆրանսիացի շուրջ 20 դիվանագետներ: Առաջին անգամ ԼՂՀ է ժամանում ՌԴ փոխարտգործնախարար Վ. Տրուբնիկովը, որը ցանկություն է հայտնել տեսնելու Շուշին: Ի՞նչ ակնկալիքներ ունի պաշտոնական Ստեփանակերտը համանախագահների այս հերթական այցից: Լսենք ԼՂՀ արտգործնախարար Նաիրա Մելքումյանին.

– Ըստ ամենայնի համանախագահները վերլուծել են վերջին ամիսների իրադարձությունները, հավանաբար գտել են ընդհանուր կետեր, որոնց շուրջ կարելի է մտածել: Մենք համանախագահներից սպասում ենք որոշ պատասխաններ այն հարցերի շուրջ, որոնք նամակով հղել ենք նրանց Մալթայի հանդիպմանը: Կարծում եմ, համանախագահող երկրները պատասխանատվությամբ են մոտենում այն գործընթացներին, որոնք տեղի են ունենում Ղարաբաղյան հակամարտության շուրջ: Մասնավորապես նկատի ունեմ Ադրբեջանում տիրող տրամադրությունները. հարեւան հանրապետությունում առկա զարգացումները կարող են անդառնալի հետեւանքներ ունենալ առաջին հերթին Ադրբեջանի համար: Կարծում եմ, համանախագահների շփման գծի հասնումը՝ ԼՂՀ-ից Ադրբեջան, կունենա իր խորհրդանշական իմաստը: Իհարկե, մեր սահմանները շատ ամուր են, բայց մենք պատրաստակամ ենք միմիայն խաղաղ միջոցներով լուծելու այս երկարատեւ հակամարտությունը:

Տես ➧ էջ 2

Հոգեբանները երեկ առաջին առանձնազրույցն ունեցան Նաիրի Հունանյանի հետ

Ամբաստանյալը նախաքննության մարմնից պահանջում է վերադարձնել իր դիմումներն ու դրանց պատասխանները

ՄԱՌԱ ՊԵՏՐՈՍՅԱՆ

«Հոկտեմբերի 27»-ի քրեական գործով դատաքննությունում Վազգեն Սարգսյանի իրավահաջորդների շահերի ներկայացուցիչ, փաստաբան Մարինե Զանոյանը երեկ դատարանին ներկայացրեց ՌԴ-ից հրավիրված հոգեբերապետ Նադեժդա Տարաբինային: Փաստաբանը հայտնեց, որ տուժողները նպատակահարմար են գտնում եւս մեկ հոգեբանի ներգրավել գործում, տվյալ դեպքում՝ ՌԴ ԳԱԱ աշխատակից Նադեժդա Տարաբինային, որը հոգեբանական գիտությունների թեկնածու է եւ 30 տարվա մասնագիտական ստաժ ունի: Տիկին Զանոյանը տեղեկացրեց, որ Ն. Վլադիմիրովնան աշխատելու է ԵՊՀ-ից հրավիրված երկու մասնագետների հետ: «Հոգեբանները կլրացնեն միմյանց եւ հիմնավոր հետազոտություններ կկատարեն», ավելացրեց փաստաբանը՝ դատարանին ներկայացնելով հրավիրված հոգեբանի մասնագիտական որակավորումը հաստատող փաստաթղթերը:

Դատավարության մասնակիցները չառարկեցին հոգեբանի մասնակցությանը, որից հետո տիկին Զանոյանը հրապարակեց այն երկու առաջադրանքները, որոնց լուծումն ակնկալում են հոգեբաններից. ի՞նչպիսին են Նաիրի Հունանյանի անհատական հոգեբանական առանձնահատկությունները եւ դրանք կարո՞ղ էին էական ազդեցություն ունենալ Ն. Հունանյանի վրա հանցագործությունը կատարելու պահին:

Տես ➧ էջ 3

Բաքու-Ջեյհան նավթամուղի կառուցումը հարցականի տակ է դրված

ԼՈՆԴՈՆ, 9 ՅՈՒԼԻՍ, ԱՐՄԵՆՊՐԵՍ: Ամերիկյան «Էքսոն Մոբիլ» կորպորացիան «առատ նավթ» չգտավ Կասպից ծովի ադրբեջանական հատվածի հանքավայրում: Այդ մասին այսօր հայտնել են Լոնդոնի իրազեկ աղբյուրներ: Դրանով իսկ հարցականի տակ է դրված Բաքու-Ջեյհան նավթամուղի կառուցման նպատակահարմարությունը:

«Էքսոն Մոբիլի» անհաջողությունը դարձավ երրորդն այս տարում, երբ միջազգային կոնսորցիումը՝ իտալական «Աջիպ» ընկերության գլխավորությամբ, եւ «Տոտալ Ֆինա Էլֆ» ֆրանսիական խումբը տնտեսապես զգալի նավթապաշարներ չգտան «Քուրդաշի» եւ «Թալիշ Դենիզ» հանքավայրերում: Այսօր Լոնդոնում հայտնի դարձած նախնական տվյալները վկայում են նաեւ այն մասին, որ «Շեւրոնը» «առատ նավթ ու գազ» չի հայտնաբերել ադրբեջանական հատվածի «Ապշերոն» հանքավայրում:

Ինչպես հայտնեցին Լոնդոնի նավթի միջազգային բորսայի աղբյուրները, այժմ խոշորագույն ընկերությունների եւ ներդրումային հիմնադրամների ուշադրությունը Կասպից ծովից տեղափոխվում է հյուսիս՝ Ռուսաստան եւ Ղազախստան, որտեղ ափամերձ ծանծաղուտում հայտնաբերվել են երեք նոր խոշորագույն հանքավայրեր: Այս պայմաններում Ռուսաստանի տարածքով դեպի սեւծովյան նավահանգիստներ նավթի փոխադրման «հյուսիսային ուղին» առավել արդյունավետ է դառնում:

Մյուս կողմից, Բաքու-Ջեյհան նախագծի ձգձգմանը անդրադարձել է նաեւ «Թեհրան թայմսը»՝ գրելով, որ ներդնողները չեն շտապում շահագրգռվածություն ցույց տալ նավթամուղի կառուցման հանդեպ: «Սա, անշուշտ, Կասպից ծովի եւ Կովկասյան տարածաշրջանում ԱՄՆ-ի քաղաքականության ձախողում է նշանակում», ընդգծում է «Թեհրան թայմսը»:

ՆԵՐԿԱՅԱՑՈՒՄ

Եվրամիությունը մեր երկրում կներկայացնի Իտալիայի դեսպանությունը

Եվրամիության՝ յուրաքանչյուր վեց ամիսը մեկ փոխվող նախագահությունը հուլիսից ստանձնած Բելգիայի փոխարեն սույն առաքելությունը Հայաստանում կիրականացնի մեր երկրում Իտալիայի դեսպանությունը: Երեկ այդ մասին լրագրողներին տեղեկացրին Եվրամիության՝ Հայաստանում դիվանագիտական ներկայացուցչություն ունեցող երկրների՝ Իտալիայի, Ֆրանսիայի, Մեծ Բրիտանիայի, Գերմանիայի, Հունաստանի, ինչպես նաեւ մեր երկրում Եվրահանձնաժողովի դեսպանները: Նրանք հերթական անգամ նշեցին, թե տարածաշրջանի երկրների զարգացումն անքակտելիորեն կապված է հակամարտությունների՝ տվյալ դեպքում ԼՂ խնդրի լուծման հետ: «Երբ խնդրի լուծումը գտնվի, ըստ Եվրամիության երկրների միջեւ ձեռք բերված համաձայնության, մենք մեծապես կաջակցենք այս տարածաշրջանի վերակառուցմանը», հավաստեց ՀՀ-ում Իտալիայի դեսպան Պաոլո Անդրեա Տրաբալցան:

Պաոլո Անդրեա Տրաբալցա

ՀՀ-ում Ֆրանսիայի դեսպան Միշել Լեգրան ավելացրեց, թե Մինսկի խմբի համանախագահ երկրները ջանում են խնդրին խաղաղ, հնարավորինս արագ լուծում տալ: Լրագրողների այն հարցին, թե ղարաբաղյան խնդրում Ռուսաստանը, ԱՄՆ-ն ու Ֆրանսիան ունե՞ն դիրքորոշումների տարբերություններ, պրն Լեգրան պատասխանեց. «Անշուշտ կան սեփական մոտեցումներ, բայց չէի ասի, թե դրանք մեծ տարբերություններ ունեն»:

Գալով լրագրողների հարցին, թե մահապատժի վերացման վերաբերյալ Եվրախորհրդի՝ Հայաստանին առաջադրված պայմանը պիտի տարածվի՞ նաեւ հոկտեմբերի 27-ի դատավարության վրա, Իտալիայի դեսպանը նշեց, թե այդ պատժամիջոցի վերացումը բացառություններ չի ճանաչում ո՛չ Եվրախորհրդի, ո՛չ Եվրամիության պաշտոնական տեսակետներում:

Լ. Գ.

ԿՈՒՍԱԿՑԱԿԱՆ

Ընտրվեց ՀՌԱԿ «Նոր Նորք» ակումբի վարչություն

Հուլիսի 9-ին Հայաստանի Ռամկավար Ազատական կուսակցության Հանրապետական վարչության գրասենյակում տեղի ունեցավ նորաստեղծ ՀՌԱԿ «Նոր Նորք» ակումբի անդամական ժողովը, որի ընթացքում ընտրվեց վարչություն:

Երեւան քաղաքի ՀՌԱԿ «Նոր Նորք» ակումբի վարչության ատենապետ ընտրվեց Սամվել Անդրիասյանը:

Ժողովի ընթացքում արձանագրվեց, որ մոտ օրերս կսկսի գործել ակումբի գրասենյակը: Վեց նորագիրների հանձնվեցին կուսակցական անդամատոմսեր: Ժողովի աշխատանքներին մասնակցում էին եւ ելույթ ունեցան ՀՌԱԿ ատենապետ Ռուբեն Միրզախանյանը եւ վարչության փոխանդամ Սիդա Անդրիասյանը:

Հայաստանում բնակվում են 7 հազար ասորիներ

ԵՐԵՎԱՆ, 9 ՀՈՒԼԻՍ, ՆՈՅՅԱՆ ՏԱՊԱՆ: Հուլիսի 28-ից օգոստոսի 4-ը Թեհրանում տեղի կունենա ասորական սպորտային խաղերի փառատոն, որին մասնակցելու են Գերմանիայի, Սիրիայի, Իրանի, Իրաքի, Ավստրալիայի, Շվեդիայի, Բելգիայի, Հոլանդիայի, Ֆրանսիայի եւ Հայաստանի ասորական համայնքների մարզիկները: Ինչպես «ՆՈՅՅԱՆ ՏԱՊԱՆ»-ի թղթակցին տեղեկացրեց Հայաստանի ասորական «Աթուր» միության նախագահ Թամրազով Վասիլեւիչը, փառատոնին կմասնակցեն Հայաստանի Կոտայքի մարզի Արզնի գյուղի կանանց բասկետբոլի եւ Արարատի մարզի Վերին Դվինի ֆուտբոլի ասորական թիմերը:

Ըստ Թամրազով Վասիլեւիչի, ներկայումս Հայաստանում բնակվում են շուրջ 7 հազար ասորիներ՝ նախկին 10 հազարի փոխարեն, իսկ նրանց թվի նվազման հիմնական պատճառը Հայաստանի սոցիալ-տնտեսական իրավիճակն է:

Նա նշեց, որ Երեւանի Պուշկինի անվան թիվ 8, Կոտայքի մարզի Արզնի գյուղի թիվ 3, Արարատի մարզի Վերին Դվինի դպրոցներում գործող ռուսական դասարաններում ուսուցանվում է ասորերեն, իսկ «Աթուր» միությանը կից շուրջ երկու ամիս գործում է կիրակնօրյա ասորական դպրոց, որն ունի 12 աշակերտ:

«Եթե Ադրբեջանը համարում է, որ ԼՂՀ-ում «ահաբեկչական» ջոկատներ կան, ապա թող ապացուցի»

Սկիզբը էջ 1

– Տկն Մելքումյան, տպավորություն է ստեղծվում, թե հակամարտության կարգավորումը մտել է փակուղի. կա՛մ Ալիեւի, կա՛մ Քոչարյանի համար կան անընդունելի դրույթներ, որոնք ներկայացնում են միջնորդները: Տպավորություն է ստեղծվում, թե հակամարտությունը ՀՀ-ի եւ Ադրբեջանի միջեւ է, մինչդեռ մոռանում ենք գլխավոր կողմին՝ ԼՂՀ-ին: Լավ, Քոչարյանն ու Ալիեւն ինչ-որ տարբերակի շուրջ համաձայնության են գալիս, իսկ պաշտոնական Ստեփանակե՞րտը:

– Համանախագահների՝ երեք հանրապետությունների մայրաքաղաքներ ժամանումը ցույց է տալիս, որ ԼՂ հակամարտությունն ունի երեք կողմ: Իհարկե, նախագահներ Քոչարյանն ու Ալիեւը շատ կարեւոր բանակցություններ են վարում, այսպես ասենք հակամարտության սկզբունքների շուրջ: Երբ համանախագահները պատրաստեն նոր առաջարկություն, այն միաժամանակ ներկայացվելու է երեք մայրաքաղաքներին՝ Երեւանին, Բաքվին, Ստեփանակերտին: Այդ պահից հետո կարող են ասել՝ երեք կողմերը համաձայն են առաջարկությանը, թե՝ ոչ: Ինչ վերաբերում է Ադրբեջանին, որը փորձում է հակամարտության մեջ տեսնել երկու կողմ, ապա դա պայմանավորված է Ադրբեջանի իրավական հիմքերի թուլությամբ՝ հակամարտության սկիզբը տեսնել 1988 թվականը: Մենք պետք է ուշադիր լինենք հարցի նկատմամբ մեր իրավական հիմքերը ներկայացնելիս: Համաձայն եմ այն դիրքորոշմանը, որը վերջերս ներկայացնում են ՀՀ-ի եւ ԼՂՀ-ի որոշ քաղաքական ուժեր: Ուզում եմ նշել, որ հակամարտության իրավական հիմնավորումները միշտ եղել են ԼՂՀ պաշտոնական դիրքորոշման հիմքում: Եթե հակամարտությունը միտում ունենա փակուղի մտնելու, ինչպես նշվեց հարցում, բայց մենք դեռեւս նման եզրակացության չենք կարող հանգել, ապա պետք է պատրաստ լինենք խնդրի կարգավորումը տեղափոխելու մեկ այլ՝ իրավական հարթություն: Այդ դեպքում կարող ենք վստահ ասել. մենք պատրաստ ենք եղել քաղաքական լուծման, բայց այն մտել է փակուղի, ուրեմն մնում է մեկ այլ տարբերակ՝ հակամարտության խաղաղ կարգավորման իրավական տարբերակը:

– Համանախագահների հերթական այցը համընկավ Ադրբեջանում տիրող նյարդային իրավիճակի հետ. Ալիեւի շուրթերով հնչում են պատերազմի կոչեր, խոսվում է «հակաահաբեկչական գործողություններ» սկսելու մասին: Պատերազմի վերսկսման վտանգ զգո՞ւմ եք:

– «Հակաահաբեկչական գործողություններ» ասելով կրկնում են, սովորել են Ռուսաստանից, մոռանալով, թե որքանով լավ է ծանոթ միջազգային հանրությունը ԼՂՀ բանակի կառուցվածքին, աշխատաոճին, մարտունակությանը: Ադրբեջանցիներն իրենք իրենց դրել են ծիծաղելի, անհեթեթ դրության մեջ, ինչպես նկատել է ԼՂՀ ՊՆ նախարարը՝ ինչո՞ւ է Ադրբեջանի կանոնավոր բանակը պարտություն կրել «ահաբեկչական» ջոկատներից: Եթե Ադրբեջանը համարում է, որ այստեղ «ահաբեկչական» ջոկատներ կան, ապա թող փորձի ապացուցել: Չեմ կարծում, որ այսօրվա ադրբեջանական բանակն ընդունակ է սկսելու ռազմական գործողություններ, բայց այն հիստերիան, որը տեսնում ենք Ադրբեջանում, կարող է ունենալ շատ ծանր քաղաքական հետեւանքներ: Ցանկացած հակամարտություն լուծելու համար ժողովուրդները պետք է պատրաստ լինեն հաշտության, քաղաքական հաշտության: Ադրբեջանում դրված է խնդիր, եւ տարվում է քարոզչություն. ապացուցելու, որ հայերն իրենց պատմական թշնամիներն են, փորձում են պահպանել ատելության եւ թշնամանքի մթնոլորտը: Այս ամենը ԼՂ հակամարտության կարգավորումը տանում է փակուղի: Մենք միջնորդներին բազմիցս սրա մասին տեղյակ ենք պահել:

Իհարկե, ռազմական գործողությունները միշտ նման ատելության արշավի արդյունքում են սկսվում: Միաժամանակ մենք լավ գիտենք, թե ինչ անմխիթար վիճակում է ադրբեջանական բանակը: Այդ մասին լավ գիտեն նաեւ Ադրբեջանում:

– Ադրբեջանում նյարդայնորեն ընդունվեց նաեւ ՌԴ Պետդումայի հայտնի որոշումը՝ ՌԴ մեջ ընդունելության եւ նրա կազմում նոր սուբյեկտի կազմավորման մասին: Արխազիայում կարծես լավ ընդունելություն գտավ: Պաշտոնական Ստեփանակերտը չարձագանքեց:

– Մենք հռչակել ենք անկախություն: Կարծում եմ, մոտակա ժամանակներում ԼՂՀ-ն պատրաստ չի լինի հրաժարվելու իր նվաճած անկախությունից: Ինչ վերաբերում է Պետդումայի որոշմանը, ապա, իմ կարծիքով, տրամաբանություն կա: Չպետք է մոռանալ, որ ՌԴ-ն ԽՍՀՄ-ի իրավահաջորդն է եւ պատմական առումով ՌԴ-ն կրում է քաղաքական պատասխանատվություն: Կրկնեմ՝ ԼՂՀ արտաքին քաղաքականության օրակարգում նման հարց չկա: Մենք չենք հրաժարվել մեր անկախությունից:

Աղավնաձորում օծվեց Սբ. Աստվածածին մատուռը

ՄԱՅՐ ԱԹՈՌ ՍԲ. ԷՋՄԻԱԾԻՆ, ՏԵՂԵԿԱՏՎՈՒԹՅԱՆ ՀԱՄԱԿԱՐԳ, 9 ՀՈՒԼԻՍ: Հուլիսի 7-ին Ն.Ս.Օ.Տ.Տ. Գարեգին Բ Ամենայն հայոց կաթողիկոսը մեկնեց Սյունյաց թեմ՝ օծելու Աղավնաձոր գյուղի նորակառույց Սբ. Աստվածածին մատուռը:

Գյուղի հին մատուռը ավերվել էր խորհրդային անաստվածության տարիներին, եւ 2000-ից ավելի բնակչություն ունեցող Աղավնաձորն արդեն տասնամյակներ շարունակ չուներ իր աղոթատունը: Հայրենի գյուղում նոր մատուռի կառուցումը նախաձեռնել էր այժմ մոսկվաբնակ Մուրադ Սարգսյանը: Սբ. Աստվածածնի հիմնարկեքը կատարվել էր անցած տարվա փետրվարին՝ ձեռամբ թեմի առաջնորդ Տ. Աբրահամ եպս. Մկրտչյանի:

Վեհափառ հայրապետին դիմավորելու էին եկել թեմի հոգեւորականաց դասը՝ Տ. Աբրահամ եպս. Մկրտչյանի գլխավորությամբ, Վայոց ձորի մարզպետ Պանդուխտ Մանուկյանը, մարզային իշխանության ներկայացուցիչներ:

Սրբալույս մյուռոնով նախ օծվեց մատուռի գմբեթին բարձրացված խաչը, որի համար վերամբարձ կռունկի միջոցով գմբեթին բարձրացան թեմակալ առաջնորդը եւ Տ. Փառեն եպս. Ավետիքյանը: Ապա Վեհափառ հայրապետի հանդիսապետությամբ աղոթքի եւ շարականների երգեցողությամբ կատարվեց նաեւ մատուռի խորանին տեղադրված խաչքարի օծումը:

Նորին Սրբությունը իր գնահատանքը հայտնեց պրն. Սարգսյանին, ում շնորհիվ կառուցվում է նաեւ Մոսկվայի հայոց եկեղեցին: Վեհափառի գնահատանքին արժանացան նաեւ մատուռի ճարտարապետ Սարգիս Գուրզադյանն ու բոլոր շինարարները:

Օծման արարողությունից հետո տեղի ունեցավ տոնախմբություն:

«Հայագիտակը» 3 միլիոն տպաքանակով լույս կընծայի Նարեկացու «Մատյանը»

ԵՐԵՎԱՆ, 9 ՀՈՒԼԻՍ, ՆՈՅՅԱՆ ՏԱՊԱՆ: Մինչեւ 2003 թ. «Հայագիտակ» հրատարակչությունը 3 մլն տպաքանակով ծրագրել է լույս ընծայել Գրիգոր Նարեկացու «Մատյան ողբերգության» պոեմը: «Այս գիրքը յուրաքանչյուր հայ ընտանիքի անձնագիրը պետք է լինի», գտնում է հրատարակչության տնօրեն Ալբերտ Իսոյանը: «ՆՈՅՅԱՆ ՏԱՊԱՆ»-ի թղթակցի հետ զրույցում նա տեղեկացրեց, որ յուրաքանչյուր նորաստեղծ ընտանիք, թե՛ հայրենիքում, թե՛ սփյուռքում կստանա այդ հատորը Վեհափառ հայրապետի ստորագրությամբ:

Հայագիտական բարեգործական ընկերության կողմից հիմնված «Հայագիտակը» շուտով կհրատարակի «Ամենայն հայոց կաթողիկոսներ» հանրագիտարանային տեղեկատուն՝ հայերեն, ռուսերեն, անգլերեն եւ ֆրանսերեն լեզուներով, որում կներկայացվի 132 Ամենայն հայոց կաթողիկոսների կյանքն ու գործունեությունը: Տպագրության են պատրաստվում «Հայ արքաներ» եւ «Հայ մատենագիրներ» գրքերը: Ծրագրված է հրատարակել նաեւ Հովհաննես Թումանյանի ստեղծագործությունների ամբողջական ժողովածուն՝ 2000-էջանոց գրքով:

Գործունեության 10 տարիների ընթացքում «Հայագիտակը» հրատարակել է հայ ժողովրդի մշակույթը եւ պատմությունը ներկայացնող բազում գրքեր: Աշխարհում սփռված հայերին նվիրված՝ «Հայերը աշխարհում» համառոտ հանրագիտարանին հետեւեցին բոլորովին վերջերս լույս տեսած «Գանձարան հայ հին բանաստեղծության» շքեղ հատորը, որում ներառված են նախամեսրոպյան շրջանից մինչեւ Սայաթ-Նովան ընկած ժամանակաշրջանի չափածո ստեղծագործությունները, եւ Հովհաննես Թումանյանի ընտրանին՝ կաշվե կազմով եւ բանաստեղծի ոսկյա հարթաքանդակով:

Որպես համաշխարհային գրահրատարակչության պատմության մեջ եզակի երեւույթ գնահատվեց «Հայագիտակի» կողմից քարե կազմով եւ հարթաքանդակով հրատարակված Պուշկինի բանաստեղծությունների ժողովածուն՝ նվիրված ռուս բանաստեղծի 200-ամյակին: Ինչպես տեղեկացրեց հրատարակչության տնօրենը, այս նորամուծությունը մեծ հետաքրքրություն առաջացրեց 1998 թ. Մոսկվայում կազմակերպված գրքի միջազգային ցուցահանդեսի մասնակից հրատարակչությունների շրջանակում:

Արա Սիմոնյանը՝ ՀՀ էներգետիկայի նախարարի տեղակալ

ԵՐԵՎԱՆ, 7 ՀՈՒԼԻՍ, ԱՐՄԵՆՊՐԵՍ: Վարչապետ Անդրանիկ Մարգարյանի հրամանով Արա Սիմոնյանը նշանակվել է ՀՀ էներգետիկայի նախարարի տեղակալ՝ ազատվելով ՀՀ կառավարության աշխատակազմի վարկային, դրամաշնորհային եւ մարդասիրական օգնության ծրագրերի վարչության պետի պաշտոնից:

Ինչպես տեղեկացանք ՀՀ կառավարության տեղեկատվության եւ հասարակայնության հետ կապերի վարչությունից, վարչապետի մեկ այլ որոշմամբ Սարգիս Գրիգորյանն ազատվել է տրանսպորտի եւ կապի նախարարի տեղակալի պաշտոնից:

«ԱԶԳ» ՕՐԱԹԵՐԹ
Հրատարակութեան ԺԱ տարի
Հիմնադիր եւ հրատարակիչ
«ԱԶԳ ՕՐԱԹԵՐԹ» ՍՊԸ
Երեւան 375010, Հանրապետութեան 47
Ֆախս: 374-1-562863
e-mail: azg2@arminco.com
www.azg.am
Գլխաւոր խմբագիր
ՅԱԿՈԲ ԱՒԵՏԻՔԵԱՆ / հեռ. 521635
Խմբագիր
ՊԱՐՈՅՐ ՅԱԿՈԲԵԱՆ / հեռ. 529221
Տնօրէն
ՅԱՐՈՒԹԻՒՆ ԱՌԱՔԵԼԵԱՆ / հեռ. 529353
Համակարգ. ծառայութիւն / հեռ. 582483
Շուրջօրյա լրահաւաք ծառայութիւն / հեռ. 529353
Apple Macintosh համակարգչային շարուածքը «Ազգ» թերթի

Թերթի նիւթերի ամբողջական թէ մասնակի արտատպումները տպագիր մամուլի միջոցով կամ ռադիոհեռուստատեսութեամբ, առանց խմբագրութեան գրաւոր համաձայնութեան, խստիւ արգելւում են, համաձայն ՀՀ հեղինակային իրաւունքի մասին օրէնքի:
Նիւթերը չեն գրախօսւում ու չեն վերադարձւում

«AZG» DAILY NEWSPAPER
Editor-in-chief
H. AVEDIKIAN / phone: 521635
47 Hanrapetoutian st.
Yerevan, Armenia, 375010

ՆՈՐ ԱՐՏԱԴՐՈՒԹՅՈՒՆ

«Կիլիկիա» արտանախնիքով բնական հյութեր

Նոր արտադրամաս Երեւանի գարեջրի գործարանում

Լինսի հիմնադրամից ստացած 1 մլն դոլարի ներդրման շնորհիվ Երեւանի գարեջրի գործարանում այսուհետ կսկսի գործել բնական հյութերի արտադրամասը: Այստեղ առայժմ արտադրվում է միայն ծիրանի բնական հյութ, սակայն ապագայում արտադրվելու են նաեւ դեղձի, մասուրի, խնձորի հյութեր: Ժամանակակից սարքավորումներով հագեցած այս արտադրամասի տարեկան հզորությունը կկազմի 2500-3000 տոննա, իսկ նրա գործունեությամբ արդեն ստեղծվել են 80-100 աշխատատեղեր:

Նոր արտադրության բացման կապակցությամբ շաբաթ օրը գործարան էր այցելել նախագահ Ռոբերտ Քոչարյանը, որը շրջեց նաեւ այլ` գարեջրի եւ ոչ ոգելից խմիչքների արտադրամասերում եւ իր տպավորությունները հայտնեց լրագրողներին. «Սա այն արտադրություններից է, որ մեր գյուղի համար առանցքային նշանակություն է ունենալու: Վերամշակումն է գյուղն ընդգրկում բիզնեսի մեջ, այլապես այն կմնա մենատնտեսային: Այս արտադրությունն ուղղված է նաեւ արտահանմանը, քանի որ Հայաստանի շուկան փոքր է, եւ առանց արտահանման ծավալների ավելացման ավելորդ է խոսել Հայաստանի արդյունաբերության զարգացման մասին: Ժամանակին մենք խոսում էինք ներմուծման փոխարինման մասին: 2-3 տարում հաջողվեց դրան հասնել: Արտահանման աճին կնպաստի նաեւ մեր անդամակցությունն Առեւտրի համաշխարհային կազմակերպությանը: Չնայած մեր արտադրողները երբեմն ասում են, թե դա կվնասի իրենց շահերին, սակայն համոզված եմ, որ այդպես չէ: Այդ կազմակերպությանն անդամակցելը մեր արդյունաբերության համար կբացի 150-ից ավելի երկրների շուկաները: Կարծում եմ, մինչեւ տարեվերջ անդամակցության հարցը կլուծվի»:

Ռոբերտ Քոչարյանն անդրադարձավ նաեւ կառավարության կազմի եւ կառուցվածքային փոփոխություններին: Մասնավորապես պետեկամուտների նախկին նախարար Անդրանիկ Մանուկյանի առնչությամբ նշեց, որ նա «իսկապես լավ աշխատեց, եւ գնահատելի է այդ աշխատանքը», սակայն միաժամանակ կարեւորեց, որ հարկահավաքումը լինի «կանոնակարգված եւ տնտեսության մեջ հանգիստ միջավայր ապահովելով»: Նախագահը նաեւ կարծիք հայտնեց, որ նոր նշանակումն Անդրանիկ Մանուկյանի «կամքից դուրս չէր», քանի որ նախկին աշխատանքը նյարդային էր եւ այդ համակարգում երկար աշխատելն «իսկապես դժվար է»: Ուժային նախարարների փոփոխության մասին լուրերը Ռոբերտ Քոչարյանը հերքեց, նշելով, որ որեւէ քննարկում չի եղել:

Վերադառնալով Երեւանի գարեջրի գործարանին, նշենք, որ այն շարունակում է հաջողություններ արձանագրել իր հիմնական` «Կիլիկիա» գարեջրի արտադրության ոլորտում: Այդ եւ ընդհանրապես ձեռնարկության գործունեության արդյունքների մասին էր «Ազգի» հարցազրույցը ընկերության նախագահ Աշոտ Բաղդասարյանի հետ:

– Նոր արտադրության մասին ի՞նչ կասեք:

– Արտադրելու ենք բնական հյութեր: Մեր հպարտանալու հիմնական պատճառն այն է, որ նոր աշխատատեղեր ենք ստեղծում` 100-ը մեզ մոտ, շուրջ 1000 աշխատատեղ` գյուղում:

– Իսկ ընդհանրապես որքա՞ն մարդ է աշխատում ձեռնարկությունում:

– 400 աշխատակից` 40 հազար դրամ միջին աշխատավարձով:

– Այս տարի ի՞նչ արդյունքներ ունեք:

– Արտադրության 15 տոկոսի աճ ունենք: Ավելի շատ ոչ ալկոհոլային խմիչքների, մի քիչ պակաս` գարեջրի: Դա երեւում է նաեւ հարկային պարտավորություններից: Անցյալ տարի պետբյուջե ենք վճարել 412 մլն դրամ: Ընդ որում, առաջին կիսամյակում այդ գումարը կազմել է 164 մլն դրամ, իսկ այս տարվա առաջին կիսամյակում` 212 մլն դրամ:

– Արտահանման ուղղությամբ աշխատո՞ւմ եք:

– 2000 թ. 550 հազար շիշ ենք արտահանել` հիմնականում գարեջուր, մասամբ` ոչ ալկոհոլային խմիչքներ: Դա, իհարկե, չնչին ծավալ է: Աշխատանքներ ենք տանում հիմնականում Ռուսաստան եւ ԱՄՆ արտահանումն ավելացնելու համար: Սովորաբար մեր արտադրանքը գնում են հայերը, սակայն աշխատում ենք, որ օտարներն էլ գնեն: Կարծում եմ, որ դրան կնպաստի հունիսին Լոս Անջելեսում տեղի ունեցած ցուցահանդեսը: Որոշակի պայմանավորվածություններ ենք ձեռք բերել նաեւ Նյու Յորքի գործարար համաժողովի ժամանակ:

– Դարձյալ անդրադառնանք բնական հյութերին: Ինչպիսի՞ գնային քաղաքականություն եք վարելու:

– Բնական հյութի գինը կլինի ներմուծվողից ցածր (300-350 դրամ 1 լիտրի համար): Դրա եւ բարձր որակի շնորհիվ մենք դուրս կմղենք տարեկան 1500-2000 տոննա ծավալներով ներմուծվող բնական հյութերը, որոնց մի մասն է իսկապես բնական: Դա կարվի առանց ինչ-որ ուժային միջոցների, ինչպես գարեջրի պարագայում, որի ներմուծումն ամբողջի 3 տոկոսն է այժմ կազմում:

ԱՐԱ ՄԱՐՏԻՐՈՍՅԱՆ

«ՀԱՅԱՍՏԱՆ» ՀԱՄԱՀԱՅԿԱԿԱՆ ՀԻՄՆԱԴՐԱՄ

«Հյուսիս-հարավ» ավտոմայրուղու երկու հատվածներ սեպտեմբերին կհանձնվեն շահագործման

1999 եւ 2000 թվականներին Լոս Անջելեսում անցկացված հեռուստամարաթոններից գոյացած գումարով կառուցվում են Լեռնային Ղարաբաղի Հանրապետության շրջաններն իրար կապող «Հյուսիս-հարավ» 170 կիլոմետրանոց ավտոմայրուղու 30 կիլոմետր ընդհանուր երկարությամբ երկու հատվածները:

Հյուսիսային ուղղությամբ կառուցվում է «Դաշբուլաղ-Կիչան» 20 կիլոմետրանոց հատվածը, իսկ հարավային ուղղությամբ` «Կարմիր Շուկա-Դրախտիկը» (10 կմ):

«Դաշբուլաղ-Կիչան» հատվածի հողային աշխատանքներն արդեն ավարտվել են, սկսվել է ասֆալտապատումը: «Կարմիր Շուկա-Դրախտիկ» հատվածում նույնպես հողային աշխատանքներն ավարտված են, ասֆալտապատումը կսկսվի հուլիսի վերջին:

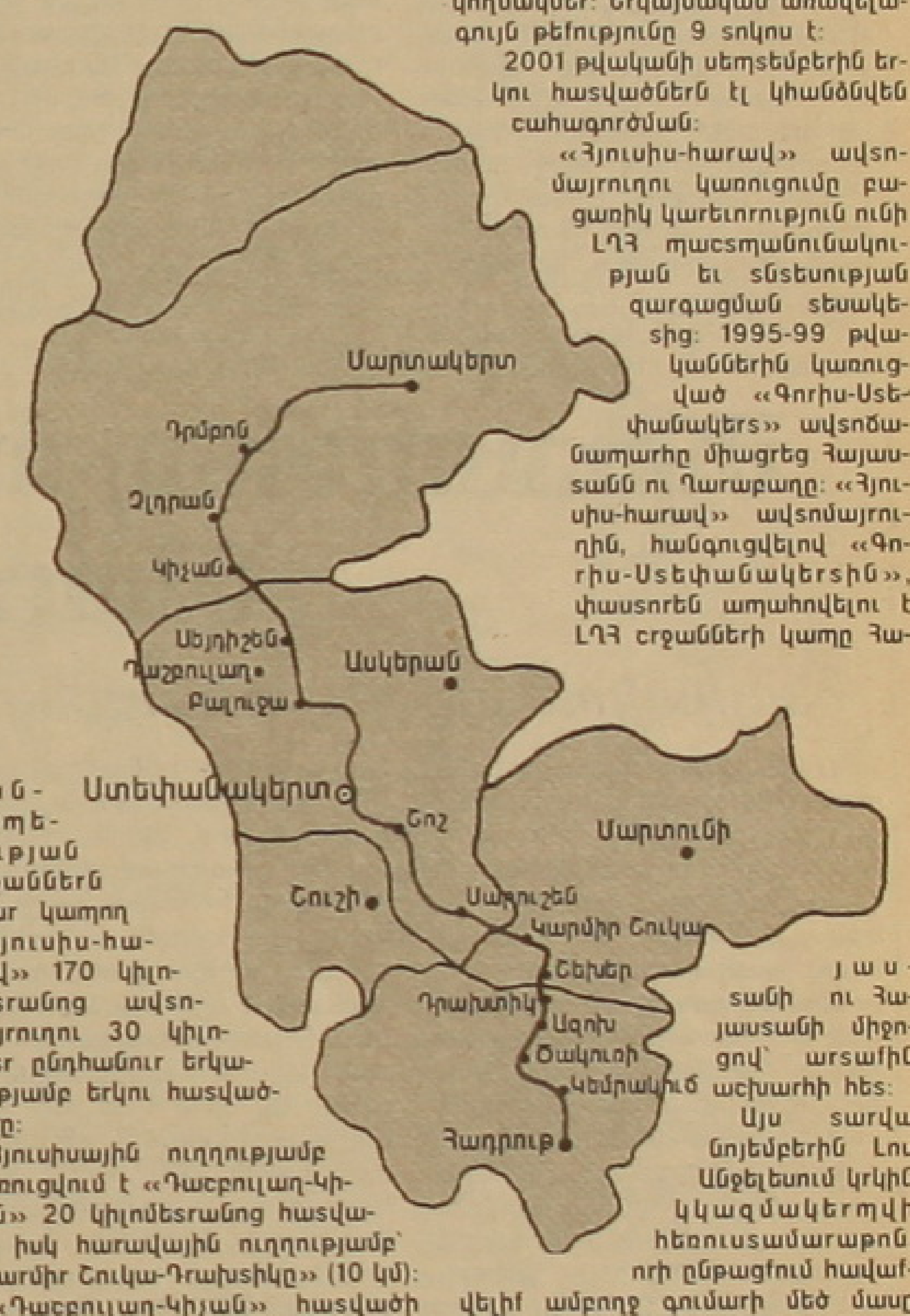

Հողային պաստառի լայնությունը 10 մետր է, որից 7-ը երթեւեկելի (ասֆալտապատ) մասն է: Ճանապարհը երկու կողմերից ունի 1,5 մետրանոց կողնակներ: Երկայնական առավելագույն թեքությունը 9 տոկոս է:

2001 թվականի սեպտեմբերին երկու հատվածներն էլ կհանձնվեն շահագործման:

«Հյուսիս-հարավ» ավտոմայրուղու կառուցումը բացառիկ կարեւորություն ունի ԼՂՀ պաշտպանունակության եւ տնտեսության զարգացման տեսակետից: 1995-99 թվականներին կառուցված «Գորիս-Ստեփանակերտ» ավտոճանապարհը միացրեց Հայաստանն ու Ղարաբաղը: «Հյուսիս-հարավ» ավտոմայրուղին, հանգուցվելով «Գորիս-Ստեփանակերտին», փաստորեն ապահովելու է ԼՂՀ շրջանների կապը Հայաստանի ու Հայաստանի միջոցով` արտաքին աշխարհի հետ:

Այս տարվա նոյեմբերին Լոս Անջելեսում կրկին կկազմակերպվի հեռուստամարաթոն, որի ընթացքում հավաքվելիք ամբողջ գումարի մեծ մասը կհատկացվի «Հյուսիս-հարավ» ավտոմայրուղու մնացած հատվածների շինարարությանը:

«ՀԱՅԱՍՏԱՆ» ՀԱՄԱՀԱՅԿԱԿԱՆ ՀԻՄՆԱԴՐԱՄԻ ԳՈՐԾԱԴԻՐ ՎԱՐՉՈՒԹՅՈՒՆ

■ **Ճշտում:** Մեր թերթի հուլիսի 7-ի համարի «Լեղա սիստեմը» նոր ամբիոն է հիմնադրում ճարտարագիտական համալսարանում» հրապարակման մեջ նշվել էր, որ «Ամարաս» կենտրոնի խորհրդի նախագահն է Խաչիկ Սուքիասյանը: Մինչդեռ երեկ «Լեղա սիստեմից» տեղեկացրին, որ Խաչիկ Սուքիասյանը «Ամարասի» խորհրդի անդամ է, իսկ խորհրդի նախագահն է Վահրամ Մուրադյանը:

Հոգեբանները երեկ առաջին առանձնազրույցն ունեցան Նաիրի Հունանյանի հետ

Սկիզբը էջ 1

Պատասխանն ստանալու համար տիկին Ջանոյանն անհրաժեշտ համարեց հոգեբանի տեսակցությունը Ն. Հունանյանի հետ եւ վաղվա համար դատավորից մեկուսարանում հանդիպելու թույլտվություն խնդրեց: Թեեւ փաստաբանը համոզված էր, որ ամբաստանյալը դեմ չէր լինի, սակայն Ն. Հունանյանը հայտնեց, որ վաղը փորձաքննության ենթարկվելու ցանկություն չունի: Բացի այդ, ինքը նույնպես պատրաստվում է նման փորձաքննություն նշանակելու միջնորդություն անել, ուստի նպատակահարմար կլինի հոգեբանների հետ հանդիպել իր միջնորդությունից հետո:

Երբ տիկին Ջանոյանը փորձեց բացատրել ամբաստանյալին, որ փորձաքննությունը բոլորովին այլ բան է, իսկ ինքը խոսում է.... դատավորն անմիջապես ընդհատեց նրան ասելով. «Մեկուսարան կգնա փորձագետը, բայց ոչ` մասնագետը: Հոգեբանին թույլ չեմ տա մեկուսարանում հանդիպել, դա պետք է արվի դատարանում»: Երեկ դատական նիստը վաղաժամ ընդհատվեց, որպեսզի դահլիճում գտնվող երկու հոգեբանները Ն. Հունանյանի հետ զրուցելու հնարավորություն ունենան:

Դատաքննությանը ՌԴ-ից հրավիրված հոգեբանի մասնակցության հարցը քննարկելու համար երեկ դահլիճ էին բերվել մյուս ամբաստանյալները, եւ դատավարության մասնակիցները ջանացին իրենց բոլոր միջնորդությունները քննարկել նրանց ներկայությամբ: Երեկ իր առաջին միջնորդությունը ներկայացրեց Վ. Սարգսյանի իրավահաջորդի շահերի ներկայացուցիչ, ՌԴ-ից հրավիրված փաստաբան Յունոշեւը: Իր երկարաշունչ միջնորդությամբ նա «դատավարական սխալ համարեց» ԱԺ կողմից ընդունված համաներումն այս գործով 6 ամբաստանյալների վրա տարածելը: Փաստաբանը գտնում էր, որ դատաքննության ընթացքում համաներումը կիրառելի չէ եւ դատավորին իրավունք էր վերապահում ինքնուրույն բեկանել դատարանի որոշումը, կրկին փոխել դրանց կարգավիճակը:

Դատաքննությունը նախագահող Սամվել Ուզունյանը ներողամիտ ժպիտով էր ունկնդրում միջնորդությունը եւ վերջում հայտնեց, որ միջնորդությունը պարզապես ենթակա չէ քննարկման: Այնուամենայնիվ, կողմերին առաջարկեց տեսակետ հայտնել, եւ պետական մեղադրողներից Գագիկ Ավետիսյանը բացատրեց, որ ԱԺ-ն համաներման որոշումը կազմելիս աչքի առջեւ ունեցել է համաներման նախորդ երկու որոշումները, որոնք կազմվել էին նախկին քրեադատավարական օրենսգրքի հիման վրա: Համաներման ակտը կազմողները պարտավոր էին շտկում կատարել համաներման ակտի մեջ: «Նոր քր. դատ. օրենսգրքով համաներումը կիրառելի է նաեւ դատաքննության ընթացքում: Օրենսգրքով սահմանված է, որ մեղադրողը պետք է հրաժարվի մեղադրանքից, իսկ դատարանը որոշում կայացնի», հայտնեց պրն Ավետիսյանը` միաժամանակ նշելով, որ նախկին ամբաստանյալների կարգավիճակը կրկին փոխելը նրանց իրավունքների ոտնահարում է:

Համաներում կիրառելու հարցը կրկին արծարծելը ռուս փաստաբանի անտեղյակությամբ բացատրելը ճիշտ չի լինի, քանի որ նրա հայազգի գործընկերները կարող էին հուշել, որ դատավորն իր որոշումը բեկանելու իրավունք չունի, համաներման ակտը բողոքարկելու կարգ օրենսդիրը չի նախատեսել: Բացի այդ, եթե տուժողների փաստաբանները գտնում էին, որ դատավորը սխալ է կիրառել համաներման ակտը եւ անօրինականորեն ազատություն է շնորհել ամբաստանյալներին, իսկ իրենք նրա որոշումը բողոքարկելու հնարավորություն չունեն, ապա կարող էին գոնե բացարկ հայտնել դատավորին, որը չեն արել, կամ նրան պատասխանատվության ենթարկելու հարց բարձրացնել:

Ամբաստանյալ Նաիրի Հունանյանը նույնպես մի շարք միջնորդություններ էր նախատեսել, որոնց քննարկումը հիմնականում հետաձգվեց մեղադրողների կտրուկ առարկության արդյունքում: Ամբաստանյալը միջնորդեց նախաքննական մարմնից պահանջել եւ քր. գործին կցել ուսանողական շարժման 10-ամյակի կապակցությամբ ԵՊՀ-ում ունեցած իր ելույթի տեքստը եւ սկաուտների հայաստանյան գրասենյակից պահանջել ԱՄՆ կատարած այցը վկայող տեսաժապավենը: Մեղադրող Հ. Մարտիրոսյանը պնդեց, որ ամբաստանյալը պատճառաբանի իր միջնորդության հիմնավորվածությունը: Ամբաստանյալը հայտնեց, որ մեղադրող Մարտիրոսյանը դատաքննության ընթացքում այնքան է կարեւորել այդ թեման, որ դրանով ուզում է օգնել նրան: «Մեղադրական եզրակացությունում ասվում է, որ իմ հայացքները Թուրքիայից գալուց հետո են փոխվել: Ելույթի տեքստը պահանջելով ուզում եմ ասել, որ իմ հայացքները չեն փոխվել այդ օրվանից», հավելեց ամբաստանյալը: Դատարանը որոշեց բավարարել առաջին միջնորդությունը, իսկ ելույթի տեքստը պահանջելու հարցը քննարկել, երբ մեղադրողները կպարզեն նախաքննությանը մո՞տ է այն, թե` ոչ:

Իր միջնորդություններին կտրուկ դեմ լինելու մեղադրողների միտումը տեսնելով` ամբաստանյալը շարունակեց միջնորդությունների ցանկը` նախաքննության մարմնից պահանջել եւ քր. գործին կցել դիմումի հիման վրա ԵՊՀ-ից տրված բնութագիրը, որը, ըստ ամբաստանյալի, գործին չի կցվել, քանի որ հակասում էր քննչական խմբի պատկերացումներին: Ամբաստանյալը հայտնեց, որ նախաքննական մարմինը գործին չի կցել նաեւ մի շարք միջնորդություններ ու դիմումներ: Մասնավորապես, 2000 թ. օգոստոսի 1-ին քննչական խմբի ղեկավար Արտակ Հարությունյանին հասցեագրված դիմումը, 2000 թ. օգոստոսի 31-ին ՀՀ գլխավոր դատախազին հասցեագրված դիմումն ու դրա պատասխանը եւ այլն: Պետական մեղադրողներից Արմեն Հարությունյանին հետաքրքրում էր, թե ի՞նչ ընթացակարգով է ամբաստանյալը դիմումներն ուղարկել նախաքննության մարմնին: Ամբաստանյալը հայտնեց, որ դիմումներն ուղարկել է ընդունված ձեւով` մեկուսարանի պետի միջոցով, որը ստորագրել է իրենից դիմում ստանալու համար: Ի հավաստումն ասվածի, դատարանին ներկայացրեց իր գրած դիմումների ու միջնորդությունների ողջ ցանկը: Նշեց, որ վերջին դիմումը հասցեագրել էր նաեւ Արաբկիր, Քանաքեռ-Զեյթուն համայնքների առաջին ատյանի դատարանի նախագահին, որից ստացած պատասխանը հրապարակեց դահլիճում: Ամբաստանյալը հայտնեց նաեւ, որ իր դիմումների պատասխանները կան ԱԱՆ մեկուսարանում գտնվող իր անձնական գործում: Չնայած ամբաստանյալի ներկայացրած հիմնավորումներին, մեղադրող Ա. Հարությունյանը պնդեց միջնորդությունը քննարկել` դրանց իսկությունը «նախաքննության մարմնի հետ պարզելուց հետո»: Մեղադրողների համառությունը տեսնելով, նախագահողին ոչինչ չէր մնում, քան «հուշել», որ դատարանն իր նախաձեռնությամբ կարող է պահանջել միջնորդված նյութերը: Իսկ առայժմ հետաձգեց ամբաստանյալի միջնորդությունների քննարկումը:

Եկեղեցական

Սփյուռքահայ մամուլը նախազգուշացնում է Մեսրոպ Բ պատրիարքին

«Հայկական եկեղեցին առանց Սբ. Էջմիածնի գլխավորության լիարժեք հայկական չէ»

Վերջին շրջանում թե հայաստանյան եւ թե սփյուռքահայ մամուլը սկսել է հաճախակի ահազանգել Հայ առաքելական եկեղեցու պառակտման մասին: Մինչդեռ այն 1956 թ.-ից ի վեր առանց այդ էլ միասնական չի եղել: Ուրեմն ահազանգերը պետք է վերագրել ոչ թե Հայոց եկեղեցու պառակտմանը, այլ Սբ. Էջմիածնի հետ հարաբերությունները նպատակաուղղված սրելու եկեղեցական տարբեր աթոռների վտանգավոր փորձերին, որոնք հղի են պառակտվածության հետագա խորացման սպառնալիքով:

Հայաստանում քրիստոնեության պետականորեն ընդունման 1700-ամյակին Հայոց եկեղեցու պառակտվածության խորացման սպառնալիքը տհաճ երեւույթ է: Թվում է, թե Նոր Նախիջեւանի եւ Ռուսաստանի թեմի առաջնորդ Տիրան արք. Կյուրեղյանի՝ Ամենայն հայոց կաթողիկոս Գարեգին Բ-ի հրամանով կարգալույծ հռչակումը վերջ կտա այս տհաճ երեւույթը հայ հոգեւոր կյանքում արմատավորելու, դրանով իսկ Մայր աթոռ Սբ. Էջմիածինը քաղաքական խաղերի թիրախ դարձնելու նկրտումներին, որոնք ակամա ստեղծում են այդ խաղերին օտարերկրյա ուժերի մասնակցության անհրաժեշտ բոլոր նախադրյալները: Սակայն Պոլսո հայոց պատրիարք Մեսրոպ արք. Մութաֆյանի անուղղակի աջակցությունն այժմ արդեն Ղազարոս (Տիրան) Կյուրեղյանին՝ գերազանցեց բոլոր ենթադրությունները:

Մինչ Ղազարոս Կյուրեղյանը Վեհափառ հայրապետի հրամանին հակադրվելիս թեմական խորհրդի պահանջն անտեսում եւ անկարգություններ էր հրահրում՝ ընդգծելու համար իր անհնազանդությունը, իսկ նրա անկարգությունները դատապարտում էին Ռուսաստանի հայ մտավորականների հետ նաեւ սփյուռքի՝ այդ թվում Պոլսո հայկական թերթերը, բնութագրելով դրանք ըմբոստության բացահայտ դրսեւորում ինչպես Ամենայն հայոց հայրապետին, այնպես էլ Հայ առաքելական եկեղեցու «բազմադարյա ավանդույթներին եւ կանոններին», պահ ասպարեզ է իջնում Մեսրոպ Բ պատրիարքը:

Մայիսի 15-ին Մեսրոպ սրբազանը հրավիրում է Պոլսո պատրիարքության միաբանների ժողով, որտեղ նա, նկատի ունենալով Տիրան Կյուրեղյանի կարգալույծ հռչակումը, խոսքն ակնարկով Գարեգին Բ կաթողիկոսին է ուղղում, թե նվիրապետական որեւէ աթոռի գահակալն անսխալական չէ: Այնուհետեւ նա եկեղեցուն հուզող հարցերի լուծումը անմիջականորեն պայմանավորում է Եպիսկոպոսաց ժողովի եզրակացությամբ եւ դժգոհում է, որ պատրիարքարանի դիտողությունները Սբ. Էջմիածնում բացարձակապես հաշվի չեն առնվում, ինչը, մեր տեղեկությամբ, անհիմն է:

Թեեւ Մեսրոպ սրբազանն արտահայտվում է Սբ. Էջմիածինը որպես Մայր աթոռ ճանաչելու օգտին, այնուամենայնիվ, ելակետ ընդունելով Պոլսո հայոց պատրիարքարանի 540 տարվա ինքնավար գործունեությունը, իր պարտքն է համարում ընդգծել, որ պատրիարքը պատասխանատու է միայն Աստծո, ինչպես նաեւ պատրիարքության հովանու տակ գտնվող հավատացյալների առջեւ: Այլ կերպ՝ Մեսրոպ Բ պատրիարքը կարգալույծ Ղ. Կյուրեղյանի պես հարցականի տակ է դնում Մայր աթոռ Սբ. Էջմիածնի իշխանությունը եւ նմանապես հակադրվում է Ամենայն հայոց կաթողիկոսին: Դրան են հետեւում նրա գործնական քայլերը:

Թերեւս այդ քայլերից կարելի է առանձնացնել Մեծի տանն Կիլիկիո կաթողիկոս Արամ Ա-ի սուրբ մյուռոնն օրհնելու հապճեպ որոշմանը պատրիարք սրբազանի արձագանքը, մյուռոնօրհնության արարողությանը 30 հոգանոց պատվիրակությամբ Անթիլիասում մասնակցելը, Թուրքիա-Հայաստան հարաբերությունների լարվածության պատճառաբանությամբ Մայր աթոռ Սբ. Էջմիածին այցելելու հրավերները մերժելը, եւ վերջապես Թուրքիայի Հաթայ վիլայեթում (Ալեքսանդրեթի սանջակ) գտնվող Սրբոց Քառասնից մանկանց եկեղեցին Անթիլիասից բերված մյուռոնով օծումն ու օծման պատճառաբանությունը, թե այդ եկեղեցին նախապես մաս էր կազմում Կիլիկիո աթոռի:

«Ազգը» հունիսի 16-ի համարում անդրադառնալով վերոհիշյալ քայլերին, եկեղեցու օծման համար փոխանակ Մայր աթոռ Սբ. Էջմիածնի Անթիլիասի մյուռոնն օգտագործելու Մեսրոպ սրբազանի արարքը «Հայ եկեղեցու նվիրապետական ավանդույթների տեսակետից անխոհեմ» է համարել: «Արմինյն միրոր սփեքթեյթըր» վերագրելով այս ամենը Պոլսո պատրիարքի «ամբարտավանությանը», Տիրան Կյուրեղյանին կարգալույծ անելու Ամենայն հայոց կաթողիկոսի որոշումը հարցականի տակ դնելու համար մեղադրել է նրան: Միաժամանակ, մյուռոնը Սբ. Էջմիածնից շուտ՝ հապճեպ օրհնելու առնչությամբ անհնազանդության մեջ է մեղադրել նաեւ Արամ Ա կաթողիկոսին: Բոստոնում հրատարակվող այս թերթը զուգահեռներ է անցկացրել Կիլիկիո կաթողիկոսի եւ Պոլսո պատրիարքի միջեւ, հանգելով հետեւյալ եզրակացության. «Մայր աթոռին ընդդիմանալու հարցում նրանք չեն վարանում միասին գործել»:

Պոլսո հայոց պատրիարքի գործունեության առումով հասկանալի են, ինչ խոսք, պոլսահայ մամուլի գնահատականները: Դրա ներկայացուցիչներից «Ակօսը» հունիսի 15-ի համարում նշել է. «Թուրքիո հայոց պատրիարք Մեսրոպ Բ-ն որոշակի ժամանակից ի վեր լծված է Ամենայն հայոց հայրապետի հեղինակությանն ուղղված քաղաքականությանը, որ օրըստօրե ավելի սուր ու մտահոգիչ բնույթ է ստանում»: Այնուհետեւ թերթն առաջ է քաշել կաթողիկոսի աթոռով պատրիարքի գայթակղվածության տեսակետը եւ դա հիմնավորելու մղումով հիշեցրել է կաթողիկոսական վերջին ընտրություններին նրա «ստանձնած ակտիվ դերն» ու «ապարդյուն այն պայքարը», որ Էջմիածնի աթոռին տիրանալու համար նա «ձեռքի տակով» էր մղել: Դրան է հետեւել «Ակօսի» հետեւյալ նախազգուշացումը. «Որքան էլ մեր սրտովը չլինի, չենք կարող չհամաձայնել, որ Թուրքիո հայոց պատրիարք Մեսրոպ Բ-ն արդեն վճռել է հրապարակավ սրել Վեհափառի դեմ լարվածության իր որդեգրած քաղաքականությունը: Եթե լարվածության սրումը որեւէ աստիճանի վրա չկասեցվի, ապա համայնքն ամենայն հավանականությամբ կբախվի իր պատմության մեջ աննախադեպ փորձությունների: Կարծում ենք ժամանակն է, որ համայնքի հավաքական միտքն արտահայտող անձինք անհապաղ միջամտեն եւ նախազգուշացնեն Մեսրոպ Բ սրբազանին, թե ինչպիսի վտանգներով է լի նրա բռնած ուղին»:

Նախազգուշացման հարցում «Ակօսին» է միացել «Ժամանակը»: Այն տարբերությամբ, որ եթե «Ակօսը» նախազգուշացնելիս դիմում էր պոլսահայ համայնքին, ապա «Ժամանակն» իր պարտքն է համարել անձամբ Մեսրոպ Բ պատրիարքին դիմել: Ընդ որում, հիշեցնելով նրան իր իսկ խոսքերը. «Հայկական եկեղեցին առանց Սբ Էջմիածնի գլխավորության լիարժեք հայկական չի կարելի համարել»: Ուրեմն, պատրիարք սրբազանը Վեհափառ հայրապետին հակադրվելիս ակամա հակադրվում է պոլսահայ համայնքի կամքին:

Այս ամենի առումով պոլսահայ թերթերի վերոհիշյալ նախազգուշացումներն անհիմն չեն: Միանգամայն տրամաբանական են նաեւ նրանց Մայր աթոռ Սբ. Էջմիածնի հետ հարաբերությունները հետեւողականորեն սրելու պատրիարքական միտումներից բխող մտավախությունները: Հարկ է սակայն նշել, որ Պոլսո պատրիարքը սոսկ հարաբերությունների սրումով չի սահմանափակվում: Նա սրման պայմաններում Անթիլիասին մերձենալու քայլեր է ձեռնարկում, որպեսզի Վեհափառին հակադրվելիս Արամ Ա կաթողիկոսի հետ համագործակցելու հնարավորություն ձեռք բերի:

Հարցը սակայն հակադրումը չէ, այլ հակադրմանը եկեղեցական այլ աթոռների գահակալներին ու թեմի առաջնորդներին ներգրավելու միտումները, որոնց առկայության մասին են վկայում վերջիններիս մասնակցությունը Հայ առաքելական եկեղեցու համար տագնապահարույց այս օրերին Պոլսո հայոց պատրիարքարանի վերահսկողությամբ կազմակերպված միջոցառումներին: Դրանցից կարելի է առանձնացնել Երուսաղեմի պատրիարք Թորգոմ արք. Մանուկյանի «Օրագրություն» գրքի ստամբուլյան շնորհանդեսը: Հարկ է նշել, որ տվյալ պարագայում կարեւորը սոսկ միջոցառումները չեն: Սբ. Էջմիածնին հակադրմանը այլ աթոռների գահակալներին ու թեմի առաջնորդներին ներգրավելու առումով, միջոցառման մասնակիցների ընտրությունը միջոցառման չափ կարեւոր նշանակություն է ձեռք բերում: Այսպիսով, Մեսրոպ Բ պատրիարքի շուրջ համախմբվում է Վեհափառին եթե ոչ ակնհայտորեն հակադրվող, այնուամենայնիվ հակադրման փաստը հանդուրժողների մի խումբ:

Որքան էլ սփյուռքահայ մամուլն ահազանգի Հայ առաքելական եկեղեցու պառակտման մասին, համախմբվածությունը միանգամայն հակասում է պառակտման տրամաբանությանը: Եթե մենք Արամ Ա կաթողիկոսի հետ համատեղ Վեհափառ հայրապետին հակադրվելու Մեսրոպ Բ պատրիարքի միտումները համադրենք հակադրմանը նվիրապետական այլ աթոռների գահակալներին եւ թեմերի առաջնորդներին ներգրավելու նրա իսկ միտումների հետ, ամենեւին չենք դժվարանա կռահել, որ Պոլսո հայոց պատրիարքի ու Մայր աթոռ Սբ. Էջմիածնի հարաբերությունների սրումը նպատակաուղղված է ոչ այնքան Հայ առաքելական եկեղեցու պառակտման խորացմանը, որքան Մայր աթոռի մեկուսացմանը:

Այս միտումների զարգացման դեպքում Մայր աթոռ Սբ. Էջմիածինն ինքնաբերաբար կմեկուսանա սփյուռքահայությունից: Այսպիսով, իրողություն կդառնան միջազգային այն ուժերի մտահղացումները, որոնք սփյուռքի եւ Հայաստանի միջեւ սեպ խրելու ակնհայտ շահագրգռություններ են ցուցաբերում: Հետեւաբար նվիրապետական տարբեր աթոռների եւ թեմերի հարաբերությունների սրումը Սբ. Էջմիածնի հետ ավելի վտանգավոր է, քան Հայ առաքելական եկեղեցու պառակտման սպառնալիքը: Հատկապես, երբ դա զուգորդվում է Ամենայն հայոց կաթողիկոսի իշխանությունը նսեմացնելու փորձերով, իսկ այս ամենը զուգադիպում է Հայաստանում քրիստոնեության պետականորեն ընդունման 1700-ամյակին:

ՀԱԿՈԲ ՉԱՔՐՅԱՆ

Եկեղեցին պետք է փոխե՞լ

Շատերն աղանդների տարածման մեղքը գցում են առաքելական եկեղեցու վրա: Նրանք պատճառաբանում են, թե Էջմիածինը ոչինչ չի ձեռնարկում այդ «հիվանդության» դեմն առնելու համար: Այս մասին իր կարծիքն է հայտնում «Սոցիոմետր» անկախ սոցիոլոգիական կենտրոնի տնօրեն Ահարոն Ադիբեկյանը:

Ո՞րն է առաքելական եկեղեցու «թուլության» պատճառը:

Եթե ուշադիր լինենք պատմությունը կարդալիս, կնկատենք, որ եկեղեցին, բացի հոգեւոր պահանջները բավարարելուց, այլ ֆունկցիաներ էլ է կատարել: Հակառակ դեպքում հայերը դարեր շարունակ չէին կարող գոյատեւել առանց պետականության: Եկեղեցին հաճախ է փոխարինել աշխարհիկ իշխանություններին: Այսօր թեեւ այդ ֆունկցիաները նրա ձեռքից չեն խլվել, նա դրանք չի կատարում: Նախկինում հասարակությունը բաժանված էր ծխերի, քահանան գիտեր իր ծխի յուրաքանչյուր անդամի սոցիալական, ֆինանսական, հոգեւոր վիճակը: Հիմա եկեղեցին անհատներով կարծես չի հետաքրքրվում:

Որո՞նք են եկեղեցու սխալները:

Եկեղեցին աղանդների դեմ պայքարը փորձում է լուծել պետության միջոցով, օրենքներով: Նոր ստեղծվող կրոնական ուղղությունները կարող ենք արգելել, եթե իմանանք ո՞վ է ստեղծել, ի՞նչ են հետապնդում, եւ եթե դրանք վնասաբեր են:

Սխալներից մեկն էլ այն է, որ եկեղեցին փորձում է այդ խնդրին տալ կրոնական բնույթ եւ երբ հանդես է գալիս այդ տեսանկյունից, մնում է չհասկացված, որովհետեւ սա իրականում կրոնական խնդիր չէ: Սա մեր ազգային դիմանկարի պահպանման հարց է: Այլ խնդիր է, թե սա հիմնարար է կամ հիմնարար չէ:

Շատ անգամ եկեղեցին իր արժեքը, դերը բարձրացնելու համար ուռճացնում է 1–2 փաստեր, դեպքեր՝ ցույց տալու, որ ինքը վտանգված է, օգնության կարիք ունի: Ի՞նչ կարող են անել 20, 40, 100 կամ 1000 կրիշնայականները 3 մլն բնակչությանը: Ոչինչ: Մի կարեւոր խնդիր եւս: Առաքելական եկեղեցին չունի մեղքերի թողության համակարգը, ինչպես կաթոլիկականը, ուր մարդիկ գալիս են, պատմում, թողություն խնդրում, խորհուրդ ստանում: Նաեւ դա է պատճառը, որ կաթոլիկ երկրներում ինքնասպանությունների եւ հոգեկան խանգարումների տոկոսը փոքր է:

Որո՞նք են առաքելական եկեղեցու եւ կրոնական այլ հոսանքների տարբերությունները:

Հայ երիտասարդը սփյուռքում հաճախ կանգնած է ընտրության առաջ. գնալ ավետարանչակա՞ն եկեղեցի, ուր կարող է բասկետբոլ խաղալ, ավազանում լողալ, գրադարան ունենալ, երաժշտությամբ զբաղվել, թե՞ գնալ առաքելական եկեղեցի, ուր կարող է շաբաթը մեկ խորոված ուտել, մատաղ անել: Սրանք երկու տարբեր բաներ են: Ավետարանչականը մոտ է ամերիկյան ապրելակերպին: Առաքելականն ավելի շատ ավանդույթների պահապանն է: Դրա համար վերջինս նախընտրում են թոշակի գնացածները, որոնք սպորտով զբաղվելու, լողալու, զարգանալու պահանջ չունեն: Երիտասարդները երբեմն խանդով են նայում ավետարանչական եկեղեցի հաճախող այն մարդկանց, ովքեր ավելի հետաքրքիր կյանքով են ապրում, քան իրենք: Մեր եկեղեցին աշխարհիկ դարձնելու լուրջ խնդիր կա: Ես չգիտեմ՝ նրանք պատրա՞ստ են այդ քայլին:

Ինչպե՞ս պահպանել մեր եկեղեցին:

Մենք պետք է ընդունենք, որ եկեղեցաշինությունը եւ կրոնական որոնումները շարունակվում են: Այս բնագավառում վերջնական ոչինչ չի կարող լինել, որովհետեւ աշխարհն անսահման է, ինչպես Աստված: Կարեւոր է հավատքը կատարելագործել, նոր միջոցներ ստեղծել: Նրանք, ովքեր գտնում են, որ ճշմարտությունն արդեն հայտնաբերված է եւ պետք է պահպանել, սխալվում են: Որպես սոցիոլոգ ես գիտեմ, որ սոցիալական ամեն ինչ ընթացքի մեջ է, եւ եթե ուզում ես պահպանվել, պետք է կարողանաս հարմարվել, պետք է պայմանները փոխես: Եթե պահանջը կա, հավատքը ջրի նման հոսելու է, անցնելու, նույնիսկ եթե պետության միջոցով փորձես խարսխել: Դա միջոց չէ:

Ո՞րն է խնդրի լուծումը:

Մեր պետությունը թույլ է, եկեղեցին թույլ է, եւ մենք չենք կարող դիմանալ: Ի՞նչ մի դժվար բան է, ասենք, բողոքական կամ մեթոդական եկեղեցու համար այստեղ ստեղծել իրենց դավանանքի հզոր համայնք: Սակայն անհրաժեշտ է այս հոսքերին դիմակայել, որպեսզի ազգային դիմագիծը չկորցնենք: Պետությունը պետք է հասկանա, որ նրանք այլ արժեք են ներմուծում: Անհրաժեշտ է սերունդների կրթության, դաստիարակության, արժեքային համակարգեր ստեղծել: Առաջին հերթին պայքար պետք է տարվի տոտալիտար աղանդների դեմ, որոնց դաստիարակման համակարգը հակասում է մեր կրթականին, սահմանադրությամբ ամրագրված՝ անձի ազատ, քաղաքացիական կյանքում ակտիվ լինելուն: Քաղաքացին կարող է ընտրել փախուստն ակտիվ քաղաքացիական կյանքից, սակայն բանակի ծառայությունը կամ սոցիալական այլ պարտականությունները պարտավոր է կատարել: Իսկ դա պետք է սերմանել երեխաների մեջ:

Ա. ՆՈՅԵՄ

80 տարի առաջ Լեռնային Ղարաբաղը բռնակցվեց Ադրբեջանին

ԼՂՀ տարածքի 15 տոկոսը շարունակում է մնալ ադրբեջանական զինված ուժերի վերահսկողության տակ

1920 թ. նոյեմբերի 30-ին Հայաստանի հեղկոմը տարածեց հեռագիր երկրում խորհրդային կարգեր հաստատելու մասին, որին ի պատասխան նույն օրը Ադրբեջանի հեղկոմը հրապարակեց հետեւյալ փաստաթուղթը. «Ադրբեջանի բանվորգյուղացիական կառավարությունը, ստանալով Հայաստանում խորհրդային կարգեր հաստատելու լուրը, ողջունում է եղբայրական ժողովրդի հաղթանակը: Այսօրվանից Հայաստանի եւ Ադրբեջանի նախկին սահմանները հայտարարվում են չեղյալ. Լեռնային Ղարաբաղը, Զանգեզուրը եւ Նախիջեւանը համարվում են Հայկական ԽՍՀ անբաժանելի մաս»: Փաստաթղթի տակ դրված են Ադրբեջանի հեղկոմի նախագահ Նարիմանովի եւ արտաքին հարցերով ժողովրդական կոմիսար Հուսեյնովի ստորագրությունները: Հաջորդ օրը՝ դեկտեմբերի 1-ին, Նարիմանովը Բաքվում կարդաց հետեւյալ հռչակագիրը. «Այսուհետ ոչ մի տարածքային վեճ չի կարող պատճառ դառնալ երկու դարավոր հարեւանների միջեւ արյունահեղությունների. Զանգեզուրի եւ Նախիջեւանի գավառները Հայաստանի անբաժանելի մասերն են, իսկ Լեռնային Ղարաբաղի աշխատավորական գյուղացիությանը տրվում է ինքնորոշվելու իրավունք»: Նույն թվականի դեկտեմբերի 4-ին «Պրավդան» գրեց Զանգեզուրի, Նախիջեւանի եւ Լեռնային Ղարաբաղի՝ Խորհրդային Հայաստանին մաս կազմելու մասին: 1921 թ. մայիսին Հայաստանի կառավարությունը հրապարակեց դեկրետ, որտեղ նշվում էր, որ «այսուհետ Լեռնային Ղարաբաղը Հայկական ԽՍՀ անքակտելի մասն է»: Վերջապես, 1921 թ. հունիսի 3-ին Կավբյուրոն՝ նախագահությամբ Օրջոնիկիձեի, Կիրովի, Մախարաձեի, Նարիմանովի, Մյասնիկյանի, ընդունեց որոշում՝ հանձնարարել հայկական կառավարությանը հռչակագրով ցույց տալ Լեռնային Ղարաբաղի պատկանելությունը Հայաստանին:

Ինչպես նկատում ենք, Կավբյուրոն չի հիշատակում Նախիջեւանի եւ Զանգեզուրի անունը: Արդեն 1921 թ. մարտի 16-ի, ապա հոկտեմբերի 13-ի ռուս-թուրքական պայմանագրերով, ի շարս հայկական տարածքների, որոնք տրվեցին Թուրքիային, Նախիջեւանի գավառը տրվեց Ադրբեջանին, պայմանով, որ չտրվի երրորդ երկրի հովանավորությանը: Ըստ էության, հայկական եւ հայաբնակ Նախիջեւանի համար կայացվեց ռուս-թուրքական ցմահ բանտարկություն՝ Նախիջեւանը չի կարելի տալ Հայաստանին: Ինչ վերաբերում է Զանգեզուրին, ապա հայկական մնաց շնորհիվ Գարեգին Նժդեհի եւ իր խիզախ մարտիկների: 1921 թ. հուլիսի 5-ին՝ 80 տարի առաջ Կավբյուրոյի նիստը չեղյալ համարեց նախկին որոշումը, եւ Լեռնային Ղարաբաղը Ադրբեջանին բռնակցվեց հետեւյալ հիմնավորումով. «Ելնելով հայերի եւ մահմեդականների ազգային հաշտեցման անհրաժեշտությունից»: Երկու տարի անց՝ 1923 թ. հուլիսին, Լեռնային Ղարաբաղն Ադրբեջանի կազմում ստացավ ինքնավար մարզի կարգավիճակ՝ ԼՂԻՄ (Լեռնային Ղարաբաղի Ինքնավար Մարզ):

Այսպես, բոլշեւիկները, Ստալինի ղեկավարությամբ, պատմական Մեծ Հայքի 10-րդ նահանգը նվիրեցին ընդամենը մի քանի տարվա արհեստական կենսագրություն ունեցող Ադրբեջանին: Ինչպես գրում է հայազգի անվանի քաղաքագետ, Գորբաչովի խորհրդական Կարեն Բրուտենցն իր «Երեսուն տարի Հին հրապարակում» արժեքավոր աշխատության մեջ, յուրաքանչյուր 10-15 տարին մեկ հայերը բարձրացնում էին ԼՂ հարցը՝ պահանջելով երկրամասը միացնել պատմական հայրենիքի մի փոքր հատվածին՝ Խորհրդային Հայաստանին: «Ի դեպ, Ստալինը, ծրագրելով պատժել Թուրքիային, վերջինիս 1939-45 թթ. երկրորդ համաշխարհային պատերազմի տարիներին ֆաշիստական Գերմանիայի հետ համագործակցությունը նկատի առնելով, նպատակ էր դրել սրբագրել անարդարությունը: Թուրքիայի հայկական «ազատագրված» տարածքներում պետք է ձեւավորվեին կուսակցության երկու մարզկոմներ: Օրինակ, Կարսի մարզկոմի քարտուղար էր հաստատվել Հայաստանի կոմկուսի կենտրոնական կոմիտեի քարտուղար Քոչինյանը: Գոյություն ունի վարկած, որը պաշտոնապես դեռեւս չի հաստատվել, որ 1946 թ. Հայաստանի կենտկոմի քարտուղար Հարությունովը Մոսկվայի առաջ դրել էր ԼՂ հարցը, իսկ Բերիան, որին Ստալինը հանձնարարել էր «պարզել» խնդիրը, Բաղիրովի հետ առաջարկեց համադրված գործարք. Լեռնային Ղարաբաղը վերադարձվում է Հայաստանին, Դաղստանը տրվում է Ադրբեջանին, Սոչին՝ Վրաստանին: Հայտնի է, որ 1945 թ. վերջերին, 1946 թ. սկզբներին վկայակոչելով արտերկրից հայերի զանգվածային ներգաղթի (Հայաստան վերադարձավ 200 հազար հայ) փաստը, Հարությունովը ԽՄԿԿ կենտկոմի երկրորդ քարտուղար Մալենկովի հետ քննարկում էր ԼՂ-ի եւ Նախիջեւանի հարցը», գրում է Բրուտենցը:

Լեռնային Ղարաբաղը Հայաստանին վերամիավորելու նախաձեռնությամբ Երեւանի իշխանությունները պաշտոնապես հանդես եկան 1972 թ. սկզբին, երբ Սուսլովն արձակուրդում էր, իսկ կենտկոմի քարտուղարության գործերը ժամանակավորապես դրվել էին Ա. Կիրիլենկոյի վրա: Ադրբեջանի իշխանությունները Մոսկվա հղած Հայաստանի դիմումն ընդունեցին սվիններով, ապա անմիջապես այցելեցին Մինվոդիում հանգստացող Սուսլովին, իսկ վերջինս Բրեժնեւի վրա «ճնշում» գործադրելով հասավ նրան, որ հայերը ստիպված եղան ժամանակավորապես մոռանալ նախաձեռնությունը:

1987-88 թթ. ընթացքում հայկական իշխանությունները ԼՂ հարցը կրկին փորձեցին լուծել իրավական, քաղաքական ճանապարհով, սակայն կրկին անհաջողության մատնվեցին: 70-ամյա բռնությունից հետո Լեռնային Ղարաբաղն ադրբեջանցի ազգայնականներից հնարավոր եղավ փրկել ազգային-ազատագրական պայքարի, անլուր զոհողությունների շնորհիվ:

Այսօր փաստացի անկախություն նվաճած ԼՂՀ տարածքի 15 տոկոսը շարունակում է մնալ ադրբեջանական զինված ուժերի վերահսկողության տակ: Ճիշտ է, դրա փոխարեն ԼՂՀ զինված ուժերը զբաղեցնում են հինգ շրջաններ՝ Քելբաջար, Լաչին, Ղուբաթլու, Ջեբրայիլ, Զանգելան, ինչպես նաեւ Աղդամի շրջանի շուրջ 25, Ֆիզուլու՝ 35 տոկոսը, ամբողջությամբ՝ 1920 թ. ձեւավորված Ադրբեջանի տարածքի շուրջ 7-8 տոկոսը: Մեր կարծիքով, ԼՂ բանակցային գործընթացում պետք է դրվի ԼՂՀ զինված ուժերի կողմից վերահսկվող Ադրբեջանի, Ադրբեջանի կողմից վերահսկվող ԼՂՀ տարածքների փոխանակման հարցը:

ԹԱԹՈՒԼ ՀԱԿՈԲՅԱՆ

ԱՄՆ

Բուշի ժողովրդականությունն իջել է 51-52 տոկոսի

Անցյալ շաբաթավերջին Մեյնի նահանգում գտնվող իր առանձնատանը ԱՄՆ նախագահ Ջորջ Բուշ կրտսերը նշեց իր 55-ամյակը: Նախագահի ընտանեկան խնջույքին ներկա էին նրա ծնողները, եղբայր Ջեբը եւ քույր Դորոթին: Բուշի հանգստյան օրերը նրան հնարավորություն տվեցին խորհելու իր արած եւ անելիք գործերի մասին: Վերջին 10 օրում հանրային կարծիքի 4 հարցում է անցկացվել: Դրանց տվյալների համաձայն, նախագահի ժողովրդականությունն իջել է 6-8 կետով՝ հասնելով 51-52 տոկոսի: Դա ամերիկյան նախագահների ամենացածր ցուցանիշն է վերջին 5 տարում:

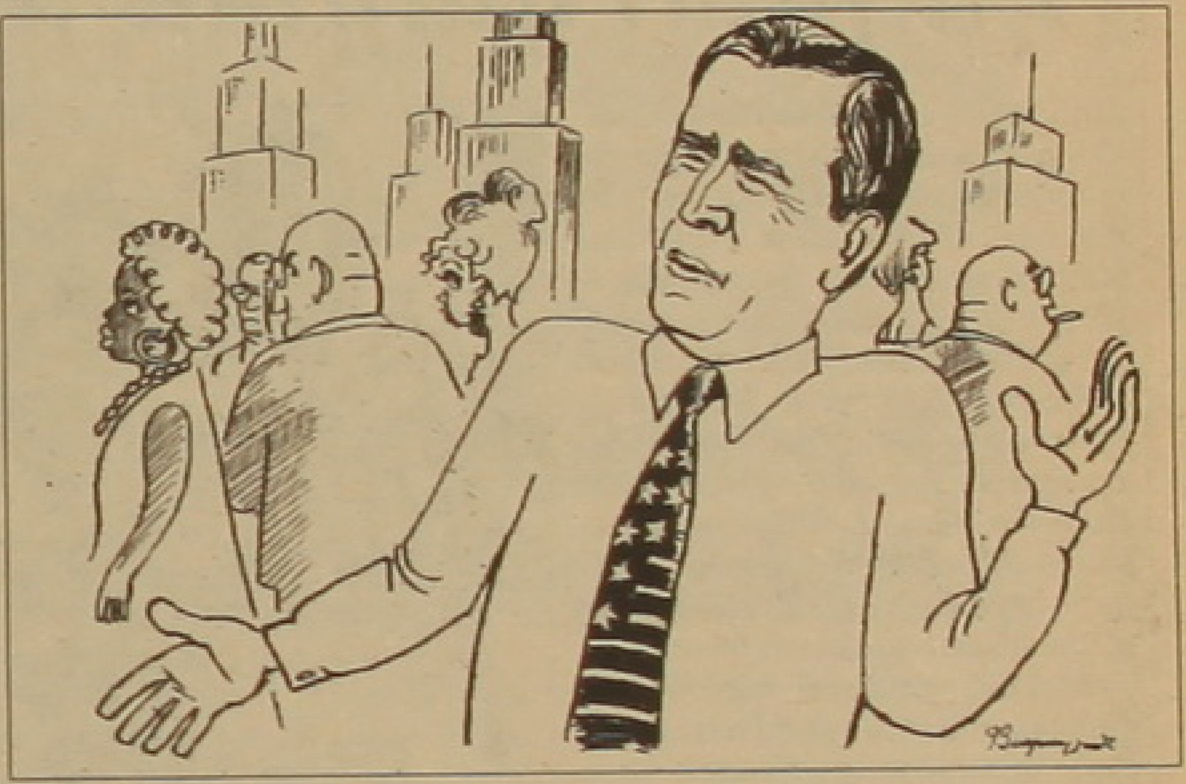

Այս անկման գլխավոր պատճառը Ջորջ Բուշի քաղաքական որոշումներն են: Մինչ Սպիտակ տունը «փայլուն հաղթանակ» է համարում Կոնգրեսում հարկերը մեծ գումարով կրճատելու ծրագրի հաստատումը, ամերիկացիների 2/3-ը գտնում է, որ «նպատակահարմար կլիներ այդ փողերն օգտագործել ուրիշ նպատակով»: Գելափի հաստատության տված այն հարցին, թե որոնք են իրենց դժգոհության պատճառները, ամերիկացիները պատասխանեցին, որ իրենք դատապարտում են Բուշի սխալներն էներգետիկայի եւ բնապահպանության ոլորտներում: Սխալների թվում նշվում են Կալիֆոռնիայի էներգետիկ ճգնաժամին չմիջամտելը եւ ազգային բնապարկերի շահագործումն ուժեղացնելու նախագահի մտադրությունը:

«Մարդիկ տեսնում են, որ Բուշն ավելի աջամետ է, քան իրենք էին կարծում: Նա ընտրել է անչափ պահպանողական քաղաքականություն: Դա շատերին դուր չի գալիս: Օրինակներից մեկը Հանրապետական կուսակցությունից սենատոր Ջեյմս Ջեֆորդսի դուրս գալն է», ասում է Կոլումբիա համալսարանի քաղաքագիտության պրոֆեսոր Ռոբերտ Շապիրոն: Ջեֆորդսի՝ հակառակորդի ճամբար անցնելը գնահատվում է որպես Ջորջ Բուշին հասցված ապտակ: Ըստ Գելափի հաստատության տվյալների, ներկայումս Բուշի քաղաքականությունից հիասթափված են նաեւ անկախ եւ չափավորական գործիչները. Նրանց միայն 45 տոկոսն է հավանություն տալիս նախագահի գործողություններին:

ԱՄՆ տնտեսության ներկայիս անկայունությունը եւս դժգոհության պատճառ է: «Լիբերասիոն» թերթի թղթակիցը զարմանքով արձանագրում է, որ յուրայիններն այնքան էլ չեն դատապարտում Բուշի արտաքին քաղաքական վրիպումները, չնայած նրա եվրոպական շրջագայության ձախողմանը: Ամերիկացիներն առավել կարեւորում են նախագահի ներքաղաքական քայլերը:

Դ. Ք.

Ինչ է սպասվում Վաշինգտոնից հետո

Փոփոխություններ Վաշինգտոնի թուրքական դեսպանատանը

«Վաշինգտոն փոստ» թերթի հունիսի 13-ի համարում Նորա Բուստանին գրում է, որ Վաշինգտոնում թուրքական դեսպանատան երկու փորձառու դիվանագետների պաշտոնավարման ժամկետի ավարտի առթիվ կազմակերպված ճաշկերույթի ընթացքում դեսպան Բաքի Իլքինն ասել է, թե ինքը եւս շուտով՝ մինչեւ սեպտեմբերի կեսը, ավարտելու է իր դիվանագիտական աշխատանքը Վաշինգտոնում:

«Վաշինգտոնից հետո ինչ է սպասվում» հարցին նա պատասխանել է. «Ոչ մի բան էլ չի սպասվում», այնպիսի զգացումով, որ սազական է աշխարհի կարեւորագույն մայրաքաղաքում ամբողջական նվիրվածությամբ ծառայած դիվանագետին: Նրա հսկողության ներքո Թուրքիան կարողացել է իրագործել բավական խրթին եւ խստապահանջ առաքելություններ, որոնցից մեկն է նոր արխիվատան կառուցումը: Հանգիստ բնավորությամբ եւ համբերատար Իլքինը կարողացել է երբեմն դիմակայել լուրջ դիվանագիտական եւ ֆինանսական դժվարությունների, մինչ հին, ավանդական մեթոդները բախվել են նոր, բարենորոգչական մեթոդներին իր մայրենի երկրում: 1998-ից ի վեր ամերիկա-թուրքական առեւտուրը 50 տոկոսով ավելացել է: Անկարան Վաշինգտոնի հետ համագործակցել է Բալկանների, Կովկասի եւ Միջին Արեւելքի կնճռոտ հարցերում: Վերանորոգվել են Թուրքիայի ռազմական կապերը Վաշինգտոնի հետ:

Թուրք խորհրդարանականների առաջ անցյալ տարի ելույթ ունենալով՝ Բիլ Քլինթոնն այդ կապերը բնութագրեց որպես «մարտավարական ընկերակցություն», որը որակապես ավելի բարձր էր մինչ այդ գործող համագործակցությունից:

«Բաքին կարեւոր դեր խաղաց մեր նոր ընկերակցության հաջողության մեջ», նշեց Թուրքիայում Ամերիկայի նախկին դեսպան Մարկ Պարիսը, ավելացնելով, որ նա մեծ վարպետությամբ կարողացել էր արդյունավետ կոալիցիա ստեղծել Կոնգրեսի ներսում եւ դրսում աշխատողներից եւ կոտրել որոշ ավանդական մոտեցումներ: Նրա ջանքերով էր նաեւ տապալվել Հայկական ցեղասպանության բանաձեւի ընդունումը: Պակաս կարեւոր չէ նույնպես ամերիկյան բազմակողմանի աջակցության ապահովումը Թուրքիայի ֆինանսական ճգնաժամի օրերին:

«Ամեն ինչում չէ, որ համաձայնում էինք, բայց կարողանում էինք գնահատել վաշինգտոնյան ամենատարբեր ինստիտուտների ներկայացրած գաղափարներն ու սկզբունքները», ճաշկերույթի ժամանակ խոսք առնելով ասել է առաջին խորհրդական Նամիկ Թանը, որը վերադառնում է Անկարա՝ աշխատելու արտգործնախարարությունում: Իսկ մյուս խորհրդականը՝ Հուսեյին Ավնի Բոթսալին նշանակվելու է ընդհանուր հյուպատոս Կոմոտինիում՝ Հունաստանի արեւմտյան տարածքում, որտեղ թուրք փոքրամասնություն է ապրում: Նա նշել է, որ անհամբերությամբ է սպասում իր նոր պաշտոնին՝ հաշվի առնելով հույն-թուրքական վերջերս բարելավվող հարաբերությունները: Այդտեղից նաեւ հետեւելու է, թե ինչպես է Հունաստանը վերաբերվում թուրքերին:

Հ. Ծ.

Քաղցկեղի դեմ եզակի դեղ Չինաստանում

ՊԵԿԻՆ, 9 ՀՈՒԼԻՍ, ԱՐՄԵՆՊՐԵՍ: «Կանլայթը» աշխարհում միակ հակաուռուցքային ներարկանյութն է՝ ստեղծված բույսերի հիման վրա: Ինչպես այսօր հեռախոսով ԻՏԱՌ-ՏԱՍՍ-ի թղթակցին հաղորդեց «Կանլայթ» դեղագործական ընկերության ներկայացուցիչ Սյուն Շաովենը, դա «ամենաարդյունավետ եւ ամենախոստումնալից դեղն է քաղցկեղի դեմ, որի հետ մեծ հույսեր են կապվում»: Չինաստանում իրականացված փորձարկումների ընթացքում դեղն ապացուցել է իր բարձր արդյունավետությունը, հատկապես չարորակ ուռուցքների ծանր ձեւերը բուժելիս, երբ վիրահատությունն արդեն հակացուցված է: «Դա մեծ բեկում է քաղցկեղի դեմ մղվող պայքարում», իր կարծիքն է հայտնել «Կանլայթ» ընկերության ներկայացուցիչը (դեղագործական այդ խոշոր ձեռնարկությունը իր մասնաճյուղերն ունի ՉԺՀ-ի բոլոր նահանգներում»:

«Պատրաստված է Հայաստանում» ֆորումը մեծ հաջողություն է գտել Գլենդեյլում

«Գլենդեյլ թայմսից» արտատպելով՝ «Արմինյըն միրոր սփեքթեյթր» շաբաթաթերթի հունիսի 23-ի համարը տեղեկացնում է, որ 4 հազարից ավելի այցելուներ է ունեցել հունիսի 16-17-ը Գլենդեյլում կազմակերպված հայկական առաջին «էքսպոն», որի նպատակն էր տեղի հայ եւ օտար հասարակությանը ծանոթացնել հայաստանյան արտադրանքին: Հայկական մոտ 40 ընկերություններ հնարավորություն են ունեցել ներկայացնելու իրենց ապրանքները: «Սա մի միջոց էր, որով ցանկանում էինք նոր աշխատատեղեր ստեղծել Հայաստանում», ասել է Ամերիկա-հայկական առեւտրի պալատի տնօրենների խորհրդի անդամ Վիգեն Ղազարյանը՝ ավելացնելով, որ ցուցադրված ապրանքների համար ԱՄՆ-ում շուկա կա, բայց դրանք պետք է կարողանալ ներկայացնել:

Ներկայացման կարիք ունեցող ապրանքներից առաջնային են բարձր տեխնոլոգիական արտադրատեսակները, որոնցով Հայաստանը հարուստ էր խորհրդային ժամանակներում: «Դրանց առավել զարգացման միջոցով Հայաստանը կարող է փոխադրման ծախսերը կրճատել եւ հեռահաղորդակցական կապի միջոցներով կազմակերպել ապրանքների արտահանումը: Մենք շատ լավ մասնագետներ ունենք, եւ դրսում մարդիկ պետք է իմանան այդ մասին», եզրակացրել է նա:

Եթե հաջողությունը շարունակվի, Ամերիկայում ավելի շատ մարդիկ են հայկական կոշիկ հագնելու, հայկական ոգելից խմիչք խմելու, հայկական ծխախոտ ծխելու եւ համակարգչային ծրագրեր օգտագործելու, գրում է հոդվածագիրը:

Հ. Ծ.

ԱԶԳ

ՄՇԱԿՈՒՅԹ

Ժողովրդական մտավորական մտահոգություններ կանխավ վերջերս բացված Հայաստանի վաստակավոր ճարտարապետ, պետական մրցանակների դափնեկիր Վարազդատ Արեւշատյանի գեղանկարչական աշխատանքների ցուցահանդեսն առիթ է այդ նշանավոր արվեստագետի գործունեությանն անդրադառնալու:

Վաստակաշատ ճարտարապետը մի առանձին հուզմունքով եւ երախտագիտությամբ է հիշում իր բոլոր ուսուցիչներին, պատմում յուրաքանչյուրի դերի ու ավանդի մասին: Հովհաննես Նավակատիկյան, Օգսեն Սառոնցյան, Մեքենաս Մանվելյան, Միքայել Միրզոյան՝ մարդկանց ու մանկավարժների մի ծաղկաքույլ, որոնք բախտորոշ դեր

խաղացել են Վարազդատ Արեւշատյանի կյանքում՝ Ջվարթնոցը, Հռիփսիմեն, Անիի տաճարները: Նկարիչն ասես մտքով սավառնում է աշխարհում, դիտում եւ կցավին է հանձնում Հիմալայան լեռների ձյունածածկ գագաթները, տարբեր անկյուններից հմայվում բիբլիական Արարատի վսեմաշուք գեղեցկությամբ, ճամփորդում Աֆրիկայում, անցնում փոքրիկ ծովերով, ճայլամոլոր գնում Մայր Արաքս

Ճարտարապետի կախարդական աշխարհը

Խ. Աբովյանի պուրակում գտնվող թանգարանի շենքի նախագծի հեղինակն ինքը՝ 89-ամյա ճարտարապետ Վ. Արեւշատյանն է: Թանգարանի տնօրեն Սարո Սարուխանյանի խոսքերով, այս ցուցահանդեսը մի փոքր ուրախություն է կյանքում ամեն ինչ ըմբոշխնած մարդուն:

Իր սերնդակից գործընկերներ Սամվել Սաֆարյանի, Գրիգոր Աղաբաբյանի հետ Վ. Արեւշատյանին բախտ վիճակվեց շարունակելու եւ զարգացնելու Ալ. Թամանյանի պատգամած հայկական ճարտարապետության ազգային ոճը: Հեղափոխություն, Մեծ հայրենական տեսած Արեւշատյանը բնատուր տաղանդի, կամքի ու անսպառ եռանդի փայլատակումներով հետեւողականորեն զարգացրեց այդ ոճը: Երեւանում, Հայաստանի գրեթե բոլոր քաղաքներում ու գյուղերում նրա նախագծով կառուցված շենքերն առանձնանում են գեղարվեստական հարդարանքի միջնադարյան արտահայտչամիջոցների՝ կամարների, զարդաքանդակների նորովի լուծմամբ եւ լայնորեն կիրառումով:

Երեւանում Վ. Արեւշատյանի եւ գործընկերների նախագծով են կառուցվել Հայկոոպի վարչական, Ներկայիս քաղաքապետարանի շենքերը: Հանրապետության հրապարակի համալիրում Ս. Սաֆարյանի հետ նախագծած ու կառուցած ՀՀ կառավարական երկրորդ շենքի համար Վ. Արեւշատյանն արժանացել է ՀՍՍՀ պետական մրցանակի:

Ժողովրդական թանգարանը, որ սկզբում նախագծվել է որպես ճարտարապետի տուն, Արեւշատյանի առաջին գործերից է: Նախագծի համար հայտարարված մրցանակաբաշխության 6-րդ փուլում Վ. Արեւշատյանի նախագիծը ժյուրիի նախագահ Մարկ Գրիգորյանի կողմից հաղթող է ճանաչվում:

Երկու փողոցների հատույթում գտնվող շենքն իր ծավալատարածական լուծումներով, արտաքին եւ ներքին հարդարանքներով գրավում է որպես ազգային դասական ճարտարապետության հիանալի օրի-

նակ:

Իսկ ճարտարապետության ուսուցիչներ Մ. Մազմանյանը, Ձ. Խոջանեթյանն ու հատկապես Գեւորգ Քոչարը ծնողական հոգածությամբ են շրջապատել պատանի Արեւշատյանին, փրկել ստալինյան բռնադատման վտանգից:

Արանք այն սերնդի ներկայացուցիչներն են, որոնց հայրենասիրության եւ անմնացորդ նվիրումի շնորհիվ ձեւավորվել է Հայաստանի նորօրյա ճարտարապետության սքանչելի ու մնայուն դպրոցը, նոր էջ բացվել հայկական դարավոր մշակույթի պատմության մեջ:

Բազմաշնորհ Վ. Արեւշատյանը, ճարտարապետությանը զուգահեռ, երգել է, նկարել: Նկարչությամբ կանոնավոր զբաղվել է թոշակի անցնելուց հետո միայն՝ 1991 թ.-ից:

Մի վարակիչ կենսախնդությամբ է պարուրվում հոգիդ՝ դիտելով նրա ստեղծագործությունները՝ բնապատկերներ, ծաղիկներ, երեւակայական հորինվածքներ, որոնք թրթռում են հարմոնիկ ռիթմով, գույների ու ձեւերի անկեղծ ընկալմամբ:

Ճարտարապետի սուր աչքով, տիեզերական բարձունքից դիտված բնապատկերներն՝ իրականության եւ երեւակայության կուռ համանվագ են: Բնության գողտրիկ անկյուններում, այս ու այնտեղ երեւում են մեր դարավոր մշակույթի հիասքանչ կոթողները՝

սի ափերով, մեղմորեն օրորվում անապատում դեգերող Աբու Լալա Մահարու քարավանի հետ: Նկարչի աչքից չեն վրիպում Սեւանը՝ գիշերային խորհրդավորության քողով պարուրված, Դիլիջանն իր գեղատեսիլ անտառապատ բարձունքներով:

Ցուցահանդեսում գերակշռողը ծաղիկներն են՝ ամենաբազմազան տեսակներով, ձեւերի ու գույների տարաբնույթ առատությամբ: Հաճախ ծաղիկների, բնության կողքին հայտնվում են դրախտային հավքեր, փերիներ, որոնց ներդաշնակ համածուլվածքից հառնում է նկարչի կախարդական աշխարհը:

Երաժշտության ու ծաղիկների սիրուց ծնված մի քնարական պատկեր է Իսահակյանի խոսքերով գրված երգի պատառիկը՝ նվիրված մեծանուն երաժիշտ Էդվարդ Միրզոյանի ծննդյան 80-ամյակին: Կտավում պատկերված երգի նոտաների փոխարեն ծաղիկներ են:

Նկարչին առանձնապես ոգեւորում են հայկական հոգեզմայլ մեղեդիները, որոնց պատկերումը ծաղիկների միջոցով մեծ բավականություն է պատճառում նրան: Սիրելի դուստրերին՝ Ավրորային եւ Գայանեին են ձոնված նմանօրինակ մեղեդի ծաղկեփնջերը:

Այսպիսով, այս անմիջական, զուսպ կտավները՝ ճակատագրի նախախնամությամբ բարդ ու բովանդակալից կյանք տեսած, վաստակաշատ արվեստագետի հոգուց ծնված հեքիաթներ են: Հայրենիքն իր կառույցներով շենացած, հայրենի բնաշխարհին սիրահարված հայորդու՝ ոգու զորությամբ եւ լավատեսությամբ հյուսված հեքիաթներ, ուր կողք-կողքի, բնության հետ համածուլ ապրում են նրա բոլոր հերոսները:

Հայրենի բնաշխարհի հմայքներով արբած 89-ամյա արվեստագետը շարունակում է ստեղծագործել, այդ գեղեցկությունն իր շուրջը սփռել ու դրանով իսկ մեզ երջանկացնել:

ՍՈՒՍԱՆ ՈՍՏՈՒՆԻ
Արվեստաբան

Առնո Բաբաջանյանի երաժշտության փառատոն Երեւանում

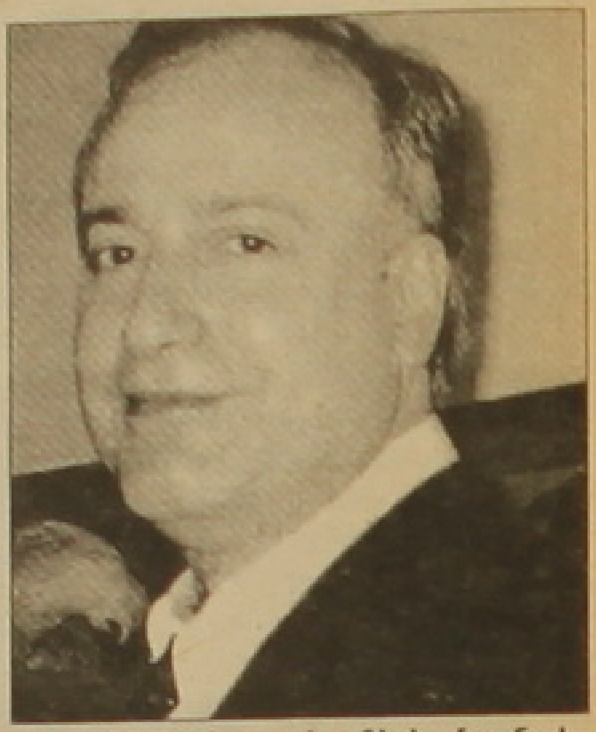

Մեծանուն կոմպոզիտոր Առնո Բաբաջանյանի որդին՝ երգիչ, մշակութային գործիչ Արա Բաբաջանյանը (Մոսկվա), որը ներկայումս Ռուսաստանի մայրաքաղաքում գործող «Առնո Բաբաջանյան» հիմնադրամի նախագահն է, հնգամյա ընդմիջումից հետո վերջերս պաշտոնական այցով գտնվում էր Երեւանում: Այստեղ նա, որպես մրցույթի անդամ, մասնակցեց «Սայաթ – Նովա» համահայկական երգի մրցանակաբաշխությանը:

Բացի այդ, նա հիմնադրամի փոխնախագահ Արամ Մարգարյանի (Մոսկվա) եւ Երեւանի մասնաճյուղի տնօրեն Ռոբերտ Հակոբյանի հետ որոշ նախնական աշխատանք տարավ Առնո Բաբաջանյանի ծննդյան 80-ամյակի առթիվ Երեւանում անցկացվելիք հանդիսությունների կազմակերպմամբ: Ի՞նչ աշխատանքներ էին դրանք:

Ներկայացնում է ինքը՝ Արա Բաբաջանյանը:

– Ուրախ եմ, որ հորս հետքերը չեն վերանում Երեւանի տներից, մայթերից, փողոցներից, համերգասրահներից, ռադիոհեռուստատեսությունից, որ ստեղծվել է կառավարական հանձնաժողով՝ ՀՀ մշակույթի, երիտասարդության հարցերի եւ սպորտի նախարար Ռոլանդ Շառոյանի գլխավորությամբ: Նրա հետ մեր մի քանի հանդիպումները հույս ներշնչեցին, որ հոբելյանն անցնելու է շուքով ու հանդիսավորությամբ:

Ներկայումս աշխատանք է տարվում նաեւ Երեւանում հուշաթանգարան հիմնելու ուղղությամբ. դա լինելու է Մաշտոցի պողոտայի այն բնակարանը, որտեղ ապրել է հայրս: Ինչպես գիտեք, հինգ տարի առաջ մենք այդ տան պատին հուշատախտակ տեղադրեցինք: Երբ թանգարանն իրագործվի, Մոսկվայում բավականին նյութեր ունեմ, որոնք սիրով կբերեմ Երեւան:

Փառատոնի կազմակերպմամբ այժմ մենք լազերային նոր ձայնասկավառակ ենք պատրաստում կոմպոզիտորի ձայնագրություններով, հրատարակության կհանձնվի «Բաբաջանյանը ժամանակակիցների հիշողություններում» գիրքը ակադեմիկոս Ալֆյորովի նախաձեռնությամբ: Միջազգային աստղագիտական ընկերության կողմից այս տարի նրա անունն է շնորհվել մի ոչ մեծ մոլորակի:

Սեպտեմբերին Երեւանում կայանալու են երեք երեկոներ՝ սիմֆոնիկ, կամերային եւ երգի՝ հայաստանցի եւ արտասահմանցի արտիստների մասնակցությամբ: Հույս ունեմ այդ օրերին Երեւանում տեսնել ջութակահար Նիկոլայ Մադոյանին, դաշնակահարներ Սերգեյ Մուսեյլյանին, Արմեն Բաբախանյանին, երգիչներ Ռոզի Արմենին, Իոսիֆ Կոբզոնին, Վալերի Մելաձեին, Սոֆիա Ռոտարուին, Բաբաջանյանի ստեղծագործությունների ուրիշ կատարողների:

Այստեղ գտնվելու օրերին ինձ եւ հիմնադրամի փոխպրեզիդենտին ընդունել է Նորին սրբություն Գարեգին երկրորդ Ամենայն հայոց կաթողիկոսը: Իմանալով մեր այցելության նպատակի մասին, Վեհափառ հայրապետն իր օրհնությունն է բերել Առնո Բաբաջանյանի 80-ամյակի հանդիսություններին:

Ուզում եմ առանձնահատուկ շնորհակալություն հայտնել Երեւանի քաղաքապետ Ռոբերտ Նազարյանին, որը որոշում է կայացրել Երեւանում Առնո Բաբաջանյանի հուշարձանը կանգնեցնելու վերաբերյալ: Այն տեղադրվելու է Երեւանի կամերային երաժշտության տանը հարող զբոսայգում:

Ծրագիր ունեմ նաեւ Երեւանում կազմակերպելու Առնո Բաբաջանյանի երգի փառատոն՝ մրցանակային ֆոնդով, լավագույն հաղթողների համար ճամփա բացել դեպի արտասահմանյան տարբեր երկրների բեմահարթակներ:

Ուրախությամբ եմ հանդիպել հորս կողմից իգդիրցիների հետ, իսկ մորս արմատները Ղարաբաղն է, Շուշին, ուր կայցելեմ այս օրերին:

ՎԱՀԻԿ ՍԱՆԹՐՅԱՆ
Արմենպրեսի թղթակից
«Ազգի համար»

ՆՈՐ ԳԻՐՔ

Ճշմարիտ խոսքի զորությամբ

Գրականագետ Թեւոս Պետրոսյանի նոր՝ «Ժառանգություն եւ ժառանգներ» գիրքը, որը վերջերս տեսպատվերով լույս է ընծայել «Ոսկան Երեւանցի» հրատարակչությունը, աչքի է ընկնում վերջին տասնամյակի գրական-հասարակական երեւույթների ուրույն իմաստավորմամբ, անցյալի գրական ավանդույթների նորովի ընթերցումով:

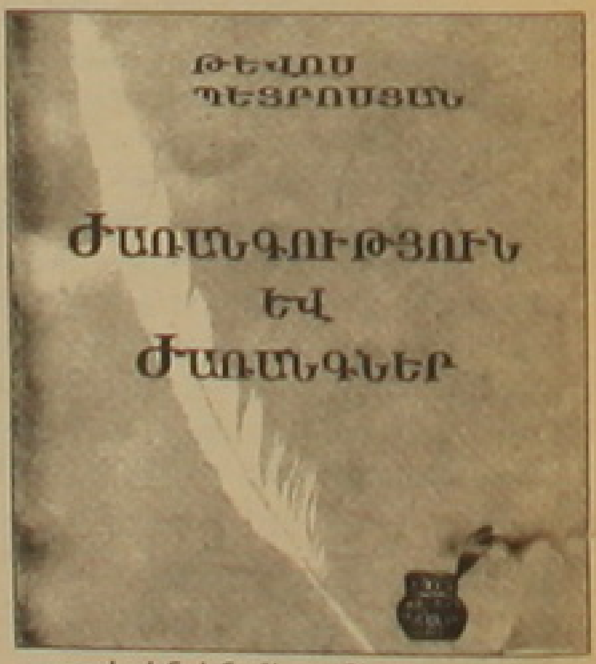

Օժտված լինելով ժամանակի սուր զգացողությամբ, բանաստեղծական խառնվածքով՝ գրականագետն արդի գրական ընթացքը դիտարկում է պատմականության մեկնակետից, ըստ այդմ էլ արժեւորում գրական երեւույթներն ու ճակատագրերը: Այս մոտեցմամբ են վերընթերցված Ն. Զարյանն ու Պ. Սեւակը, Հ. Մաթեւոսյանն ու Ս. Խանզադյանը: Մասնավորապես ուշագրավ են Ն. Զարյանի ստեղծագործական ճակատագրի մասին մտորումները: Գրականագետին հաջողվել է ներկայացնել գրողի կյանքն ու ժառանգությունը՝ մաքրված ժամանակների սուբյեկտիվ-զգացական վերագրումներից: Նույն մտահոգությամբ են գրված «Երկրի անմեռ կարոտով» հոդվածը, որը «Քելե, լաո» հոգեպարար երգի եւ «Ծովասարի կակաչները» վիպասքի հեղինակի՝ Գեւորգ Հակոբյանի ստեղծագործության սթափ ու ճշմարիտ գնահատականն է, այդպիսին են եւ Լ. Զ. Սյուրմելյանին, Ս. Կապուտիկյանին նվիրված էջերը:

Ինչպես որ անապակ լույսն է կենսավորում կյանքը, այնպես էլ արդարամիտ գնահատականն է թեւավորում ստեղծագործողին, համակում ոգեւորության անմար կրակով: Հենց այդպիսին են մեզանից շատերի գրքերի, նորագույն շրջանի պոեզիայի եւ արձակի երեւույթների քննությանը նվիրված հոդվածներն ու դիմանկարները:

Գրական հրապարակախոսության ինքնատիպ նմուշներ են բանավիճային հոդվածները՝ «Ո՞ւմ ուրվականն է շրջում Ադրբեջանում», «Գյոթե եւ Հիդայաթ», «Հրավերք պղլեստրական դասարան» եւ այլն, որոնցից առաջինը փաստարկված ու սուր պատասխան է ադրբեջանցի գրականագետ Շ. Մանաֆովին՝ ի պաշտպանություն ադրբեջանական մամուլի ծուռ հայելում հայտնված հայ գրական արժեքների՝ տարբեր մշակույթների խաղաղ համակեցության հաստատականով:

Թ. Պետրոսյանի գիրքն ամենից առաջ համակում է այսօրվա աշխարհում, մեր կյանքում գրականության բարձր առաքելության վերաբերյալ իր անկեղծ մտահոգվածությամբ:

ՌՈՒԲԻԿ ԳՐԻԳՈՐՅԱՆ

1700-ԱՄՅԱԿ

Նաեւ պարարվեստով

«Վարդան եւ Սիրանուշ Գեւորգյաններ» միջազգային պարերի դպրոցը, որ 1995-ից ի վեր, Գեւորգյան զույգի ղեկավարությամբ, գործում է Լոս Անջելեսում, 1700-ամյակի տոնակատարության կապակցությամբ եւ այդ միջոցառումների շրջանակներում հուլիսի 7-ին իր լավագույն սաների կողմից ներկայացվեց ազգային օպերայի եւ բալետի պետական թատրոնում: Դպրոցի սաների՝ հայազգի պատանիների ու աղջիկների, հիմնադիրների՝ Վարդան եւ Սիրանուշ Գեւորգյանների համերգային շրջագայությունը կազմակերպվել էր 1700-ամյակի պետական հանձնաժողովի, Հայաստանի պարարվեստի եւ Կալիֆոռնիայի հայ պարարվեստի միությունների համատեղ ջանքերով:

Համերգային ծրագրի սկզբում ընթերցվեցին վերոհիշյալ 3 կազմակերպիչների շնորհավորական ուղերձները՝ հասցեագրված ավելի քան 300 սան ունեցող եւ աշխարհի բազմաթիվ երկրներում հյուրախաղերով հաջողությամբ հանդես եկած այս դպրոցի հիմնադիրներին: Վարդան եւ Սիրանուշ Գեւորգյաններն, ի դեպ, մինչեւ 1994-ը բնակվել են Հայաստանում. բավականին վաղ տարիքում սկսելով իրենց պարային գործունեությունը՝ այնուհետեւ իրենք են պարային խմբեր ղեկավարել, հանդես են եկել որպես պարուսույցներ, օժանդակել «Բարեկամություն» պետական համույթի հիմնադրմանը, նույն համույթի կազմում էլ պարել են: Նրանց գործունեությունը բարձր են գնահատել հայ պարարվեստի գրեթե բոլոր երախտավորները՝ ժողովրդական արտիստ Վանուշ Խանամիրյանից, «Բարեկամություն» անսամբլի գեղարվեստական ղեկավար Նորայր Մեհրաբյանից մինչեւ Աղասի Շաբոյան («Շիրակ» պարային համույթի ղեկավար), Բորիս Գեւորգյան («Բերդ» համույթի ղեկավար), Կարեն Գեւորգյան (պարարվեստի միության նախագահ) եւ այլք:

«Վարդան եւ Սիրանուշ Գեւորգյաններ» միջազգային պարերի դպրոցը ներկայացնող պարախմբերի անդրանիկ համերգն ընթացավ լեփլեցուն դահլիճում: Ծրագրում ընդգրկված էին ոչ միայն հայկական ժողովրդական հանրաճանաչ պարեր («Բերդ», «Սեւանի» եւ ուրիշներ), այլեւ՝ ժողովրդական մեղեդիների ժամանակակից մշակումներին հիմնված պարային համարներ, մոլդովական, վրացական, սլավոնական, հունական, լատինաամերիկյան ժողովրդական պարեր, էստրադային հանրածանոթ երգերի ու մեղեդիների պարային բեմականացումներ եւ այլն: Պարերի բեմադրությունը Վարդան Գեւորգյանինն էր, զգեստների ձեւավորումը (ի դեպ, բավականին բարձրաճաշակ)՝ Սիրանուշ Գեւորգյանինը:

Ա. ՊՈՒԼԱԹՅԱՆ

ՇՆՈՐՀԱՎՈՐՈՒՄ ԵՆՔ

ՄԵՐ ԱԶԳԱՅԻՆ ԾԱՆՐԱՄԱՐՏԻ ԵՐԻՏԱՍԱՐԴԱԿԱՆ ՀԱՎԱՔԱԿԱՆԻՆ, ՀՈՒՆԱՍՏԱՆԻ ՍԱԼՈՆԻԿ ՔԱՂԱՔՈՒՄ ՏԵՂԻ ՈՒՆԵՑԱԾ ԾԱՆՐԱՄԱՐՏԻ ԵՎՐՈՊԱՅԻ ՄՐՑԱՇԱՐՈՒՄ ՑՈՒՑԱ ԲԵՐԱԾ ՄԱՍՆԱԿՑՈՒԹՅԱՆ ԱՌԹԻՎ ԵՎ ՀԱՏԿԱՊԵՍ ՀԱՂԹՈՂՆԵՐԻՆ

ԱՐՄԵՆ ՂԱԶԱՐՅԱՆ
ոսկե մեդալ

ԳԵՎՈՐԳ ԴԱՎԹՅԱՆ
ոսկե մեդալ

ՄԱԿԱՐ ԹԱՄՐԱԶՅԱՆ
արծաթե մեդալ

ԳԵՎՈՐԳ ԱԼԵՔՍԱՆՅԱՆ
արծաթե մեդալ

ԱՐԹՈՒՐ ԴԱՆԻԵԼՅԱՆ
բրոնզե մեդալ

ՌՈՒԴՈԼՖ ՆԱՄԱԼՅԱՆ
IV տեղ

ԳԵՂԱՄ ԱԹՈՅԱՆ
VIII տեղ

ARMENTEL

ԱՐՄԵՆԻԱ ՏԵԼԵՖՈՆ ԿՈՄՊԱՆԻ

ԱԴՐԲԵՋԱՆ

Մտահոգություններ լատիներենին անցնելու առնչությամբ

Հեյդար Ալիեւի վերջերս ստորագրած հրամանագրով օգոստոսի 1-ից Ադրբեջանն անցնելու է լատինական այբուբենի: Այս առթիվ Բաքվից Շահին Ռզաեւն իր մտահոգություններն է հայտնում պատերազմի եւ խաղաղության հաղորդումների ինստիտուտի ինտերնետային էջում:

Օգոստոսի 1-ին ադրբեջանցիները զարթնելով տեսնելու են, որ թերթերը տպագրվել են մի լեզվով, որ շատերի համար անհասկանալի է: Լեզվի բնագավառում բարեփոխումն անակնկալ չէր, քանի որ դեռեւս 1991-ին այդ մասին օրենք էր ընդունված: Բայց մինչեւ վերջերս քիչ առաջընթաց էր նկատվում: Բացի «Այնա» (հայելի) եւ երկու մանկական թերթերից, մամուլի մյուս օրգանները շարունակում էին տպագրվել կիրիլիցա հին սլավոնական այբուբենով հիմնականում այն պատճառով, որ 30 տարեկանից բարձր քաղաքացիների մեծ մասը լատիներեն այբուբենին անծանոթ էր:

Ընդհանրապես այբուբենի փոփոխությունները նորություն չեն Ադրբեջանի համար: Մեկ դարի ընթացքում սա չորրորդ փոփոխությունն է: Նախքան ռուսական հեղափոխությունը արաբերենն էր օգտագործվում: 1920-ականներին անցում կատարվեց լատիներենի: 1930-ականներին Ստալինը պարտադրեց կիրիլիցան, որն ուժի մեջ մնաց մինչ օրս:

Հասարակական կարծիքն ընդհանրապես դեմ է պարտադիր փոփոխություններին: «Դպրոցում կարդում էի լատիներեն: Բայց ես դեմ եմ նման արագ փոփոխությանը: Կարդալը դառնալու է դժվար, ծանր եւ երկար ժամանակ պահանջող խնդիր: Փոփոխությունն աստիճանաբար պետք է արվեր», ասում է Այդին Բաղալով անունով 50 տարեկան մի գործարանի տնօրեն, իսկ թոշակառու Զեյնաբ Խալիլովան նորամուծությունը մեծահասակներին ուղղված «վիրավորանք» է համարում: «Թոշակառուները մեծ մասամբ ժամանակն անցկացնում են կարդալով: Այժմ զրկված ենք լինելու այդ հնարավորությունից», ասում է նա:

Քաղաքագետների դիրքորոշումը մեծ մասամբ արտացոլում է նրանց կուսակցությունների կանոնադրությունը, Ազգային ժողովրդավարական, կառավարամետ կուսակցությունները հիմնականում պաշտպանում են նախաձեռնությունը, սակայն «Ադրբեջանամետ ուժերի միություն» ընդդիմադիր կուսակցության ներկայացուցիչները դեմ են:

Ավելին, որոշ սկեպտիկներ դժգոհում են, որ երկիրն ավելի հրատապ խնդիրներ չլուծած՝ լեզվի հարցով է զբաղվում: «Լեզվի փոփոխման համար անհրաժեշտ 4 մլն դոլարը կարող էինք, օրինակ, բանակի վրա ծախսել», ասում է Սոցիալ-դեմոկրատական կուսակցության ղեկավարներից Արազ Ալիզադեն, ավելացնելով, որ մի լեզվից մյուսին անցնելու ժամանակահատվածը 25 տարի պետք է լինի եւ ոչ թե մեկ ամիս:

Ադրբեջանցի մտավորականները նույնքան հակասական կարծիքների են, որքան քաղաքացիները: Սակայն, Բաքվի համալսարանի պրոֆ. Ջիրմամեդ Հուսեյնովի կարծիքով, նոր լեզուն նոր դռներ է բացելու Ադրբեջանի առաջ: «Որոշումը երիտասարդների շահերից է ելնում», նշում է նա, ավելացնելով. «Ներսում դժվարություններ կունենանք, բայց մեր օտար ընթերցողների թիվը զգալիորեն կավելանա»:

Հակառակ տարբեր կարծիքներին, օրենքը գործելու է, եւ կիրիլիցան իր տեղը զիջելու է լատինական այբուբենին: Սակայն ժամանակ եւ միջոցներ են անհրաժեշտ ժողովրդին սովորեցնելու նոր այբուբենը:

Թերթերը հստակորեն կառավարությունից պահանջում են նյութական օժանդակություն: «Կառավարությունը պետք է այս հարցը լուծի: Թերթերը ընթերցող են կորցնելու», ասում է Բաքվի մամուլի ակումբի նախագահ Արիֆ Ալիեւը: «Ենի Մուսավաթ» երկրի ամենաժողովրդական թերթի խմբագիր Գաբիլ Աբբասօղլուն նույն կարծիքին է:

Ճիշտ է, օգոստոսի 1-ից նոր օրենքի կիրառումով թերթերը հավանաբար կորցնելու են իրենց ընթերցողների մի մասին: Սակայն հետեւանքներից մեկը գուցե լինելու է այն, որ էլեկտրոնային լրատվամիջոցը, որն ավելի ուղղակիորեն է կառավարվում իշխանությունների կողմից, դառնալու է ինֆորմացիա ստանալու գլխավոր միջոցը բնակչության մեծ մասի համար:

Իսրայելի պաշտպանության նախարարը Թուրքիայում

ԱՆԿԱՐԱ, 9 ՀՈՒԼԻՍԻ, ԱՐՄԵՆՊՐԵՍ: Իսրայելի պաշտպանության նախարար Բինյամին Բեն Էլիզերն այսօր մեկօրյա այցով Թուրքիա է ժամանել՝ երկկողմ ռազմական համագործակցությունը խորացնելու շուրջ բանակցություններ վարելու համար: Այցի ծրագրով նա հանդիպում կունենա նախագահ Ահմեդ Նեջդեթ Սեզերի, վարչապետ Բյուլենթ Էջեւիթի, ինչպես նաեւ ռազմական գերատեսչության ղեկավարի եւ գլխավոր շտաբի պետի հետ: Դիվանագիտական աղբյուրների տեղեկությունների համաձայն, Բեն Էլիզերը Թուրքիային առաջարկելու է «Էրրոու» հակահրթիռային պաշտպանության համակարգերի արտադրություն սկսել: Մասնավորապես, խոսք կարող է լինել ռադարների հավաքման մասին: Իսրայելի ռազմական գերատեսչությունը, ինչպես ակնկալվում է, պատրաստակամություն կհայտնի ձեռնամուխ լինելու Թուրքիայի ցամաքային զորքերի սպառազինության մեջ գտնվող Մ-60 տանկերի արդիականացմանը եւ մի շարք ռազմատեխնիկական նախագծերի իրականացմանը: Թուրքիան եւ Իսրայելը ռազմավարական տարածաշրջանային գործընկերներ են, այդ թվում ռազմատեխնիկական բնագավառում:

Կրեմլը կարող է տիրանալ «Էխո Մոսկվի» ռադիոկայանին

Ռուսաստանի անկախ ԶԼՄ-ների «Մեդիա-մոստ» խմբի վերջին հենարանը՝ «Էխո Մոսկվի» ռադիոկայանը, շուտով կարող է անցնել պետության վերահսկողության տակ, քանի որ Մոսկվայի գանգատարկման դատարանը հինգշաբթի օրը որոշել է պարտատիրոջը՝ «Գազպրոմին», հանձնել ռադիոկայանի բաժնետոմսերի վիճելի 25 տոկոսը: «Գազպրոմն» արդեն տիրում էր եւս 25 տոկոսի եւ մեկ բաժնետոմսի: Անցած շաբաթ մեկ ուրիշ դատարան սառեցրել էր բաժնետոմսերի 14 տոկոսը, որ «Մեդիա-մոստը» մտադրվել էր հանձնել ռադիոկայանի լրագրողներին: «Լիբերասիոն» թերթը գրում է, որ այս ամենը հիշեցնում է դարձյալ «Մեդիա-մոստին» պատկանած NTB հեռուստաընկերության պատմությունը, որին «Գազպրոմն» այս տարվա ապրիլին տիրացավ ոստիկանության եւ արդարադատության մարմինների աջակցությամբ:

Անկախ ռադիոկայանի 5 խմբագիրներ հինգշաբթի օրը հրաժարական տվեցին՝ բողոքելով կայանի «ազգայնացման» դեմ: Գլխավոր խմբագիր Ալեքսեյ Վենեդիկտովը նույն կերպ կվարվի, «երբ ռադիոկայանը դառնա պետական»: 1990 թ. ստեղծված «Էխո Մոսկվի» ռադիոկայանն անցյալում աջակցել է Բորիս Ելցինին՝ ընդդեմ պահպանողականների: NTB-ի նման «Էխոն» եւս հրաժարվել է օժանդակել Վլադիմիր Պուտինի վերելքին: Միայն Մոսկվայում «Էխո Մոսկվին» ունի մեկ միլիոնից ավելի ունկնդիրներ, լուրերն արագորեն եւ խորությամբ լուսաբանող միակ ռադիոկայանն է ՌԴ մայրաքաղաքում: Մեկնաբաններից շատերն ունեն հակակրեմլյան հայացքներ եւ «ազգայնացման» դեպքում կզրկվեն լսարանից:

Պ. Ռ.

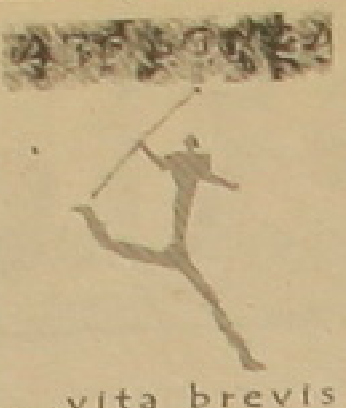

ARSLONGA ՍՊԸ

առաջարկում է համակարգչային ոլորտին առնչվող ամենաբազմազան ծառայություններ՝ դասընթացներից մինչեւ պատվերների կատարում, այդ թվում՝ լոգոտիպերի ստեղծում, այցեքարտերի, օրացույցների, գրքույկների, բլանկների եւ այլնի ձեւավորում, համակարգչային ծրագրերի նախագծերի մշակում եւ այլն:

Տիգրան Մեծի 12 #23
☎ 525558
E-mail: ars_lon_ga@yahoo.com

Կազմակերպությունը առաջարկում է համակարգչային դասընթացներ հետեւյալ ծրագրերով.

- ✔ Word/Windous
- ✔ Excel
- ✔ Photoshop
- ✔ Corel Draw
- ✔ Adobe Premiere
- ✔ QuarkXPress
- ✔ Տեքստերի արագ հավաքման տեխնիկա

Web-design
- ✔ Macromedia Flash
- ✔ Dream Weaver

Դասընթացներին հաճախողներին տրվում է 3 անվճար դաս՝ ինտերնետային ցանցում շրջելու հնարավորություն:

ՄԱՐԴՈՒ ԻՐԱՎՈՒՆՔՆԵՐԻ ԵՎ ԺՈՂՈՎՐԴԱՎԱՐՈՒԹՅԱՆ ԻՆՍՏԻՏՈՒՏ ՄԻԺԻ
INSTITUTE FOR DEMOCRACY AND HUMAN RIGHTS - NGO IDHR

ՄՐՑՈՒՅԹ

Մարդու իրավունքների եւ ժողովրդավարության ինստիտուտ՝ ՄԻԺԻ ոչ կառավարական կազմակերպությունը »Աղքատության հաղթահարման ուղիները Հայաստանում«ծրագրի շրջանակներում հայտարարում է հոդվածների մրցույթ:
Մրցույթին կարող են մասնակցել ինչպես անհատ անձինք, այնպես էլ մինչ 5 մարդուց կազմված խմբեր: Մրցույթին ներկայացված հոդվածներից երեք լավագույնները կարժանանան մրցանակների · կհրատարակվեն:
Սահմանված մրցանակներ՝

I մրցանակ՝ 535 000 դրամ,
II մրցանակ՝ 430 000 դրամ,
III մրցանակ՝ 323 000 դրամ

Մրցանակ չշահած հոդվածների ինքնաշիդ, օգտակար մտքերն ու առաջարկները -ս կհրատարակվեն պահպանելով հեղինակային իրավունքը:
Հայտերի ընդունման վերջին ժամկետը հուլիսի 25-ն է:
Մեր հասցեն Այգեձորի փողոց 4/1
հեռ. 26 47 12, էլ. փոստ idhr@acc.am

USAID

Ամերիկայի հայկական համագումար Հասարակական կազմակերպությունների ուսուցման եւ տեղեկատվական միջոցների կենտրոն (ԱՀՀ ՀԿ կենտրոն)

Հայտարարություն

ԱՀՀ ՀԿ կենտրոնը «Հայաստանի հասարակական կազմակերպությունների զարգացման ծրագիր ի աջակցություն ԱՄՆ միջազգային զարգացման գործակալության սոցիալական անցման եւ աղետի գոտու ծրագրերի» ծրագրի շրջանակում հայտարարում է 2001 թ. հետազոտական դրամաշնորհների ծրագիր: Դրամաշնորհների ֆինանսավորումն իրականացվում է ԱՄՆ ՄԶԳ (USAID) կողմից՝ Հայաստանում սոցիալական բարեփոխումների ասպարեզում հետազոտությունների խթանման նպատակով:

Հայցեր ներկայացնելու, մրցույթի պայմանների եւ ժամկետների մասին լրացուցիչ տեղեկությունների համար խնդրում ենք դիմել ԱՀՀ ՀԿ կենտրոնի դրամաշնորհների բաժին:

Հասցեն՝ ք. Երեւան, Եզնիկ Կողբացու 20:
Հեռ.՝ 54-40-12, 54-40-13, 53-92-04:

Աշխատանքի հրավեր

«Տաքսի-սերվիս» ծառայությունը հրավիրում է աշխատանքի վարորդների՝ իրենց անձնական մեքենայով:
Հեռ. 56-13-13

Ջրաշխարհի

համալիրին պահանջվում են 18-35 տարեկան հմուտ լողորդներ՝ ջրային փրկարարներ աշխատելու համար: Հարկավոր է ներկայացնել ինքնակենսագրական եւ 3X4 չափսի մեկ լուսանկար: Դիմել մինչեւ հուլիսի 15-ը: Հասցեն՝ Մյասնիկյան 40, տեղեկատու բաժին:

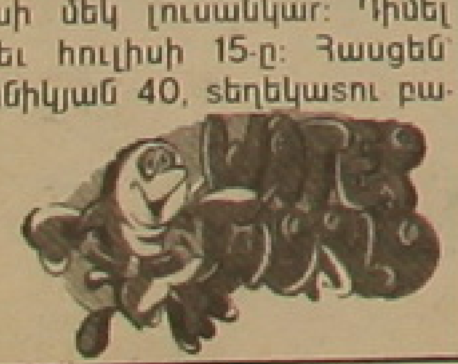

CALIFORNIA PIZZA

Ճաշատեսակներ
պիցցաներ
սենդվիչներ
աղցաններ

Բարձր որակ, հաճելի մթնոլորտ.
այցելեք Աբովյան 21 եւ կհամոզվեք
առաքման համար ☎ 543-100, 586-395

Վայելեք որակյալ գարեջուր

ԿՈՐԵԼ Է

«Հրուշակ» ՍՊԸ (Գյումրի)
կլոր կնիքը:
Համարել անվավեր:
Հասցեն՝
ք. Գյումրի, Նիզամի-29:

ՎԱՃԱՌՎՈՒՄ Է

Panasonic EB-BS 450 մոդելի բջջային հեռախոս:
Հեռ. 529353,
(09)429353

«Գինդ» տպարանում, Երեւան, Բագրատունեաց 70ա Գրանցման թիւ 65. Դասիչ 69150. Տպաքանակը՝ 3000 Ստորագրուած է տպագրութեան՝ 9. 07. 2001 Գինը՝ 100 դրամ